

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanaestkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1.—, za vse ostale Din 16.—.

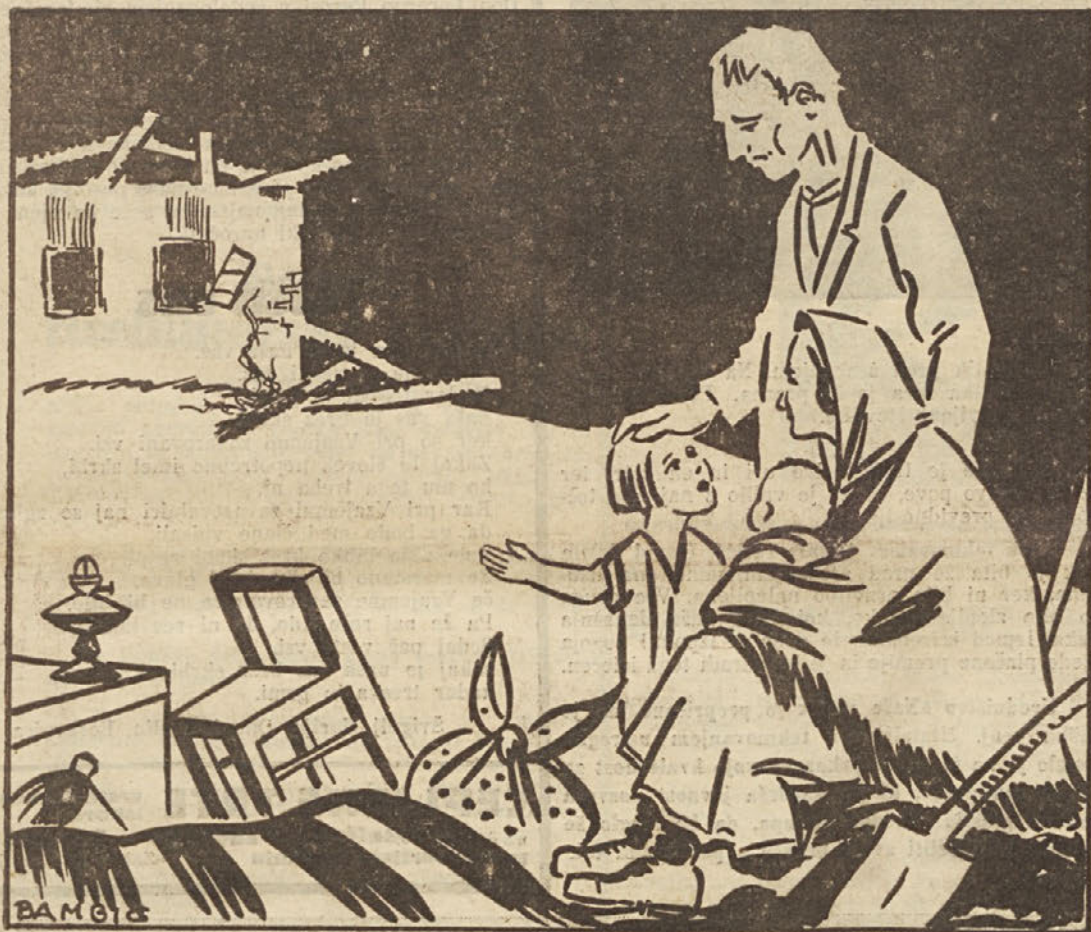
Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK III.

JANUAR 1938

ŠTEV. 1

Veliko nagradno tekmovanje je končano

Dva meseca nemirnega pričakovanja sta v kraj. Tisoči in tisoči so stavili svoje upe v srečo, ki je doletela njih 69. V veliko zadoščenje nam je, da je bila tokrat sreča pravična in naklonjena res potrebnim. Prepričani smo, da isto zadoščenje delijo z nami tudi vsi drugi tekmovalci, ki letos niso dosegli nagrade.

Žrebanje se je vršilo v ponedeljek, 13. decembra 1937 ob šestih zvečer v veliki posvetovalnici Vzajemne zavarovalnice. Pred žrebanjem je uredništvo vse došle nagradne slike opremilo s tekočimi številkami in jih uredilo v zavitke po sto. Poleg tega je pripravilo še druge, onim na slikah odgovarjajoče številke. Vsaka slika je dobila toliko števil, kolikor je bilo na njej označenih polic. Uredništvo je z došlimi slikami ravnalo zelo širokogrudno in ni izločilo slabo zlepljenih slik ali pa slik, ki niso bile opremljene z vsemi zahtevanimi podatki. Zaveda se namreč, da pisarja nevarjeni delovni človek lahko marsikaj prezre. Vse tako urejene slike in številke so bile razvrščene na veliki mizi v posvetovalnici.

Točno ob šestih zvečer se je v posvetovalnici sestala komisija, v kateri so bili med drugimi: zastopnik tekmovalec kr. javni notar Pleiweiss Karol iz Ljubljane, s strani ravnateljstva Vzajemne zavarovalnice pa predsednik kanonik Ivan Sušnik, podpredsednik prof. Janko Mlakar (ki je obenem odgovorni urednik našega lista), ravnatelj dr. Baje, višji inšpektor Dolžan, vpok. obč.

revizor Kristan, generalni ravnatelj Pehani, ravnatelj Bergant, tajnika Novak in Martelane, za uredništvo »Naše moči« urednik Ivo Peršuh ter člana uredniškega odbora ravnatelj Jeglič in Vindišar, za upravo »Naše moči« glavni knjigovodja Juršič, Petelin, Žibert in Vindišar ter končno številni uradniki in uradnice raznih oddelkov Vzajemne zavarovalnice.

Uvodoma je urednik Peršuh seznanil komisijo s pogoji tekmovanja in načinom žrebanja. Nato je po vrsti odprl 20 zapečatenih kuvert, v katerih so bile spravljene številke, in jih pod nadzorstvom notarja sesul v žaro. Develletna Mirjam je potem, ko so člani komisije številke temeljito premešali in ko je notar ugotovil, da ima deklica prazne roke in ničesar za rokavi, segla v žaro in potegnila prvo številko. Bila je to številka 16.616. Urednik je nato odprl zavitek, v katerem se je nahajala nagradna slika z isto številko, ter sliko izročil notarju, ki je ugotovil, da je sliko poslal

LEOPOLD KUMER,

progovni delavec, Dol. Kamnice 32, p. Novo mesto. Navzočni ravnatelj »Karitas« gosp. Jeglič je nato ugotovil, da g. Kumer izpolnjuje tudi pogoj glede rednega plačila premij, nakar je urednik »Naše moči« sporočil komisiji, da dobi g. Kumer prvo nagrado v znesku

pettisoč dinarjev.

Takoj nato je bilo na isti način izžrebanih še ostalih 68 dobitkov ter dobijo po

dvatisoč dinarjev:

Fabijan Janez, posestnik, Lašče št. 14;
Dolene Avgust, posestnik, Dvor št. 14, p. Polhov Gradec;
Pajk Janez, posestnik, Rateče št. 131.
Dalje dobijo po

petsto dinarjev:

Abramič Josip, zasebni uradnik, Kamnik, Šutna št. 22;
Vodeb Adolfina, uradnica, Ljubljana, Rimska cesta št. 2;
Zabukovšek Jakob, posestnik, Bobovo št. 13, p. Ponikva ob j. ž.;
Pogačar Janez, posestnik, Nasovče št. 12, p. Komenda;
Traven Janez, posestnik, Repnje št. 4, p. Vodiče nad Ljubljano.

Zadnje denarne nagrade so po

stopetdeset dinarjev

in jih dobijo:

Repše Franc, posestnik, Jagnjenica št. 12, p. Radeče pri Zidanem mostu;
Justin Marija, tovarniška delavka, Lesce 92;
Železnik Ana, kmetica, Drče-Okič št. 10, p. Boštanj;
Hočevar Vida, Ljubljana-Moste, Povšetova 39;
Martinčič Franc, posestnik, Dolenja vas 108, p. Cerknica;
Radovan Alojz, Čučja vas, p. Trebelno pri Novem mestu;
Malnar Anton, Papeži št. 4, p. Osilnica;
Skalar Jerica, gospodinja, Ljubljana-Viž, Glince, Cesta IX/12;
Brumen Marija, posestnica, Križevci št. 8 pri Ljutomeru;
Dobrilovič Marija, Ljubljana-Moste, Bazoviška ulica 4.

Končno so bili za

knjižne nagrade

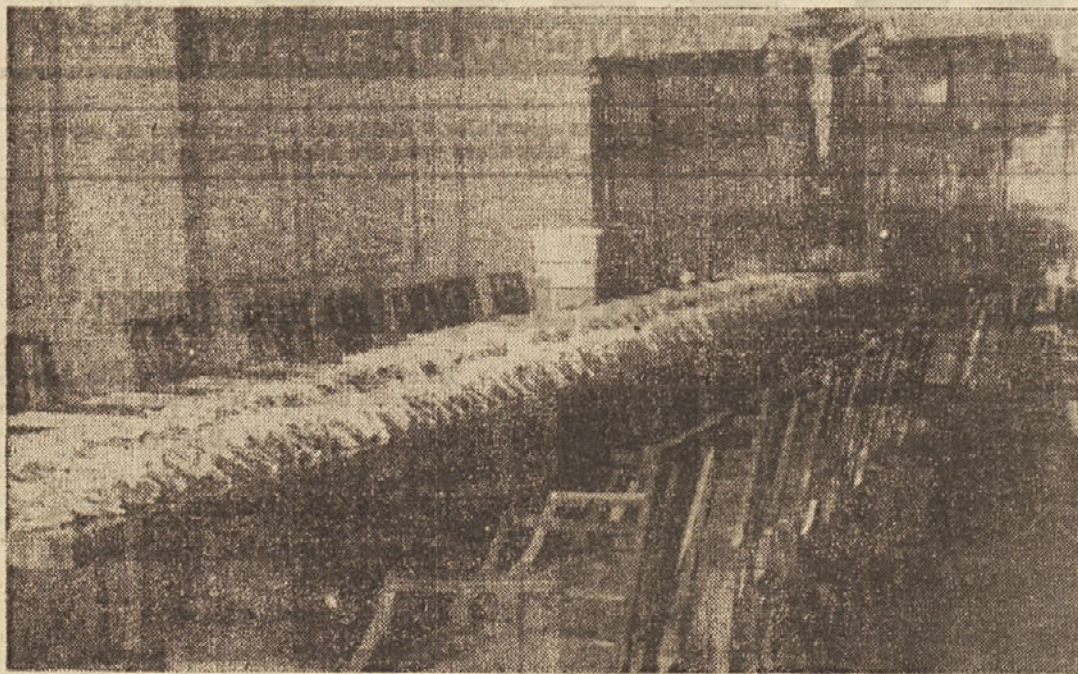
sledede izžrebani:

Žibert Anton, rudar, Loke 267, p. Trbovlje 4;
Komidar Alojzij, kmet, Nadlesk št. 22, p. Stari trg pri Rakeku;
Jamše Jožef in Marija, posestnika, Plešivec št. 43, p. Velenje;
Foršnarič Peter, posestnik, Bukovci št. 147, p. Sv. Marko niže Ptuja;
Bolko Anton, čevljar, Zg. Polskava št. 49;
Lubi Franc, posestnik, Bučevci št. 6, p. Križevci pri Ljutomeru;
Priatelj Josip, posestnik, Adamovo št. 5, p. Velike Lašče;
Kos Jože, mizar, Birna vas št. 4, p. Št. Janž na Dolenjskem;
Zagar Franc, čevlarski pomočnik, Lesce 23 na Gorenjskem;
Zagar Lovro, čevlarski mojster, Lesce št. 23 na Gorenjskem;
Prešičnik Ivan, gozdni delavec, Jezersko št. 7;
Špehar Ivanka, tovarniška delavka, Tržič na Gorenjskem, Kovaška ulica 1;
Mubi Florijan, posestnik, Srednja Bela št. 23, p. Preddvor;
Gerkman Ivan, pleskar, Ljubljana, Galjevica št. 47;

Veseli Primož, posestnik, Zamostec št. 71, p. Sodražica;
 Babnik Valentin, posestnik, Glinca št. 9, p. St. Vid nad Ljubljano;
 Tratnik Ana, posestnica, Jankova 7, p. Vojnik;
 Sojer Franc, posestnik, Kozarje št. 62, p. Dobrova pri Ljubljani;

Kosi Jožef, posestnik, Cven 72, p. Ljutomer;
 Spindler Franc, želar, Logarovi št. 57, p. Križevci pri Ljutomeru.

Uredništvo »Naše moči« bo razposlalo nagrade tako, da jih bodo vsi nagrajenci prejeli še pred božičem 1937.

V pričakovanju...

Tako je bilo v veliki posvetovalnici Vzajemne zavarovalnice tik pred žrebanjem. Na ogromni 8 m dolgi mizi je v 194 zavrtih razvrščenih 19.345 rešitev. Velika žara je še prazna. Poleg nje so v 19 velikih zapetih zavrtih pripravljene številke.

Kurnik Alojz, posestnik, Zameško št. 4, p. Škocijan pri Mokronogu;
 Hočvar Jože, posestnik, Repnje št. 46, p. Vodic nad Ljubljano;
 Šranc Marija, služkinja, Jesenice na Gorenjskem, Murova št. 11;
 Firšt Karel, pismonoša, Megojnice št. 66, p. Griže pri Celju;
 Mustar Stanke, posestnik, Kompolje št. 8;
 Meteh Marija, vdova po poslovođji, Maribor, Koroševa ulica 6;
 Vidie Janez, tesar, Srednja Dobrava št. 1, p. Podnart;
 Simonič Marija, posestnica, Dol. Lokvica 21, p. Metlika;
 Drešar Franja, posestnik, žena, Medvode 14;
 Strgar Jožef, posestnik, Padež št. 3, p. Laško;
 Jugovic Matevž, delavec, Suha 68, p. Škofja Loka;
 Lipovec Franc, posestnik, Jezero 3, Preserje;
 Mrak Frančiška, posestnica, Vnanje Gorice št. 98, p. Brezovica pri Ljubljani;
 Ječelnik Blaž, posestnik, Stari kot 5, Čabar;
 Vrenjak Viktor, posestnik in trgovec, Vir 26, p. Dob pri Domžalah;
 Dobravec Valentin, železniški delavec, Nemški rovt št. 30, p. Bohinjska Bistrica;
 Smolej Pavel, železničar, Jesenice, Lampetova ulica 7;
 Trstenjak Franc, kovač, Pavlovci 26, Ormož;
 Česenj Ivana, posestnica, Tacen 42, p. St. Vid nad Ljubljano;
 Potočnik Anton, sodar, Železniki št. 128;
 Proj Jožef, Zgornje Bitnje št. 4, p. Strazišče pri Kranju;
 Suštaršič Jakob, kmet, Podpeč 5, p. Preserje;
 Berdik Anton, posestnik, Čelence št. 5, p. Zagradec;
 Tekalec Jožef, delavec, Vrh št. 124, p. Dol pri Ljubljani;
 Pogačnik Franc, tovarniški delavec, Kamna gorica št. 43;
 Verbič Franc, kmet, Sv. Ilj št. 5, p. Damlje;
 Dežman Matija, posestnik, Lancovo št. 13, p. Radovljica;
 Roštohar Ivan, posestnik, Veliki dol št. 18, p. Koprivnica pri Rajhenburgu;
 Gruđen Angel, žand. narednik v pok., Brezovica št. 94 pri Ljubljani;
 Kržič Ciril, posestnik, Pako 4, p. Borovnica;

Žrebanje je trajalo dve uri in en četrt ter že to dejstvo pove, da se je vršilo z največjo točnostjo in previdnostjo.

Vseh tekmovalcev je bilo 19.345. Izmed došlih slik je bila že pred žrebanjem samo ena izločena, ker ni bila pravilno nalepljena. Vse druge so bile zlepljene tako, kot kaže naša današnja slika. Izmed izžrebanih le eden ni izpolnil pogoja glede plačane premije in je bil zaradi tega izločen.

Uredništvo »Naše moči« je prepričano, da je našim cenj. čitateljem s tekmovanjem ustreglo. Hotelo je na ta način pokazati svojo hvaležnost za veliko zanimanje, ki ga najširša javnost posveča našemu glasilu. Uredništvo upa, da bo moglo še večkrat razveseliti svoje bralce s podobnimi tekmovanji.

Pogled na večji del komisije pri žrebanju

Drugi z leve strani je predsednik Vzajemne zavarovalnice kanonik Ivan Sušnik.

Kaj pripravljajo naš radio za božič

Kakor vsako leto, bo tudi letos naša postaja oddajala za božič posebno izbran program, tako da bodo prišli na račun tudi tisti poslušalci, kateri so sicer bolj izbirčni. Zlasti v petek, dne 24. decembra, bo program nad vse pester in zanimiv ter se bo lahko kosal s programi inozemskih postaj. Zvonjenje, razni božični govori in nabožna glasba nas bo spominjala na veliki dogodek rojstva Kristusovega, višek vsega bo pa gotovo predvajanje Mesije od Ev. Händla. Veliko zanimanja bo gotovo zbudilo tudi poslušanje božičnih pesmi raznih narodov, ker v njih bomo šele spoznali, kako pojmujejo drugod veliki dogodek božiča, ki se prav v umetni pesmi najjasneje odraža. O polnoči nas bo radio popeljal v trnovsko cerkev, kjer bomo lahko sledili božični slovesnosti v Ljubljani in uživali ob cerkveni glasbi in petju. V soboto, na sveti dan, bo prenos iz Vatikana. Veliki koncert, ki ga bo oddajala tudi naša postaja, bo vodil Don Lorenzo Perosi s sodelovanjem simfoničnega koncerta E. I. A. R. (italijanske radiofonije). Oratoriju »Odrešenikovo rojstvo« bo sledila pesem »Veseli se, hči Sionska« in »Ave Marija«, nato bo sledila »Poslednja sodba«, »Himna miru« ter himna na Pravičnost. Po tem prenosu bomo pa poslušali božično glasbo našega radijskega orkestra.

Kdor še nima aparata, da bi lahko ob božičnih dneh poslušal pester programe naše postaje, kakor tudi inozemskih postaj, naj sedaj seže po njem in postane stalen radijski naročnik.

Naša vas

Zares lepa je ta naša vas.

Škoda je je vsaki čas.

Kadar treska in grmi,

naša vas je brez skrbi,

ker so pri Vzajemni zavarovani vsi.

Zakaj bi človek nepotrebno imel skrbi,

ko mu tega treba ni.

Kar pri Vzajemni zavarovalnici naj se zgodi,

da ga bodo med člane vpisali.

Potem pa lahko brez skrbi zaspi.

Ze marsikdo bi sivo imel glavo,

če Vzajemne zavarovalnice ne bi bilo.

Pa še naj reče kdo, da ni res tako.

Sedaj pač veste vsi,

zakaj je naša vas brez skrbi,

kadar treska in grmi.

Svigelj Marija, Ohonica mlín, Borovnica.

CEPLJENE TRTE vrste Trsnega izbora
 nudi: I. Trsničarska zadruga v Sloveniji,
 poštar Juršinci pri Ptuju Zahtevajte cenik!

Ali sem že plačal letos zavarovalnino? Sem in zato sem miren

Tako se glasi rešitev novembrske zlogovnice. Nagrade dobijo sledeči:

Zorko Eva Marija, uradnica, Ljubljana, Kongresni trg 15/II.

Repič Marica, učiteljica, Planina pri Sevnici.
Robič Andrej, železničar, Maribor, Gosposvet-ska ulica 14.

Což Vera, uradnica, Ljubljana, Izanska c. 61.
Brglez Franc, kmet, Klopce 68, p. Slovenska Bistrica.

Lah Franc, železničar, Starošinci 32, p. Cirkovce pri Pragerskem.

Mastnak Anton, zlatarski pomočnik, Dobrava št. 10, p. Celje.

Trstenjak Franc, posestnik, Sv. Miklavž št. 19, p. Hoče pri Mariboru.

Kuharič Martin, šolski upravitelj, Voklo, p. Šenčur pri Kranju.

Kalan Janez, kaplan, Zagorje ob Savi.

Vsi ti prejmejo do konca decembra po eno vezano slovensko knjigo.

Opomba. Vse reševalce naših nagradnih zlogovnic pozivamo, da svojim rešitvam pripišejo čitljivo svoje ime in priimek, poklic in točen naslov. Zlasti pa naj tudi ne pozabijo pripisati, pod katero policijsko številko in kako so zavarovani. Rešitve brez teh podatkov romajo v koš.

Razpis tisočdinarske nagrade

Kakor smo v 1. številki lanskega letnika »Naša moč« obljubili, bomo dodelili ob koncu letnika izredno nagrado v znesku tisoč dinarjev. Za to nagrado se lahko potegujejo vsi zavarovanci Vzajemne zavarovalnice oziroma oddelka »Karitas«. Tekmovalci morajo odgovoriti na sledeča vprašanja:

1. Kateri oglas (inserat) v II. letniku »Naša moč« je po Vašem mnenju najbolj učinkovit?
2. Kaj vam je bilo v II. letniku »Naša moč« najbolj všeč?
3. Kakšne želje imate glede vsebine III. letnika »Naša moč«?

Vsi odgovori naj bodo kratki in jedrati. Odgovore je treba poslati na naslov: Uredništvo »Naša moč«, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice. — Odgovore mora prejeti uredništvo najkasneje do 31. januarja 1938. Vsi resni odgovori pridejo v zveš in oni, ki bo prvi izžreban, prejme nagrado 1000 din. — Odgovori morajo vsebovati: ime in priimek, poklic, bivališče, zadnjo pošto in številko police.

Kakšno vino je bolje piti? V neki družbi je trdil gospod Nosek, da je za zdravje zelo dobro, ako človek menjava in pije včasih čisto vino, včasih pa z vodo mešano. Pa se oglasi gospod Rant: »Jaz delam vedno tako. Zjutraj pijem čisto vino, popoldne vino brez vode, zvečer pa vino, kakor ga je Bog dal.«

**Kauče
otomane
modroce**

poceni in solidno
izdeluje

Ivan Habič

tapetnik

Ljubljana

Poljanska cesta 17

Sprejemam
popravila!

Ne pošiljaj denarja za premijo s kupljeno položnico, na kateri pozabiš zapisati policijsko številko in zapadlost ter zamenjaš številke čekovnega računa!

Stekno
za moške obleke

POLVOLNENO, riave, modre in zeleno barve, šir. 70 cm	22	MODERNO, drobno črtasto, temnejše barve	65
BOLJŠE POL- VOLNENO za sport obleke	28	KAMGARN v gladki, črni in modri barvi	74
TRPEŽNO drob- no vzorčasto pri- ljubljene barve	48	KAMGARN modno vzorčast	98

Sternecki
CELJE 85

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

Anton Vindišar, Ljubljana:

Za novo leto: vzdržati in ne obupati

Večina naših članov najde komaj skozi celo leto priliko, da poravnava svojo obveznost iz požarnega zavarovanja in more plačati premijo. Šele v jeseni se ponudi prilika, da si človek odtrga tistih potrebnih nekaj dinarjev, da jih odraja zavarovalnici.

Zato smo tudi minulo jesen bolj trdo potrkali na vaša vrata, z dopisi in opomini, z agenti in potniki. Saj priznate, da bi bili sicer na dolžnost plačila pozabili, hote ali nehote — ko je vse polno drugih, bolj vidnih potreb. Po plačilu ste pa mirni in varni v prijetni zavesti, da niste več naš dolžnik.

Pretežni del članov se je našemu trkanju odzval in plačal svoje premije. Naše rezerve se polnijo in varnost obvez v novem letu je z vsakim plačilom močnejša. Le maloštevilni so naš klic preslišali in naše pismo prezrli. Še danes so naši dolžniki! Nerodno jim je to in se na vse načine izvijajo in opravičujejo. V veliko nesluteno nevarnost se izpostavljajo in tudi nam težke skrbi delajo, da bi jih neprijeten primer ne iznenadil nepripravljeni in bi bili hudo razočarani.

»Poravnajmo se! Vi ne zahtevajte od mene nič, jaz ne bom zahteval od vas nič!«

Takole pismo ste nam pisali vi, ki se niste požarne premije plačali in ste na koncu svojih bojov sklenili obupno in samomorilno misel: opustiti, odpovedati bom zavarovanje! To je pač vaš edini izhod, sicer razumljiv, pa žal daje slabo spričevalo za vašo moč in vztrajnost, za vašo razumnost in močnatost. Le malokdaj je takle izgovor izraz resnične revščine in obubožanosti, marveč lenobe in nerazumevanja.

»Sedaj sem še plačal premijo, nadalje ne morem biti več zraven! Nimam dohodkov, da bi plačeval! Kar sem plačal do sedaj, ne zahtevam nazaj, niti v bodoče nič od vas, vi pa od mene ne zahtevajte nič in bo mir! Kadar bodo boljši časi, danes pa ni sredstev za plačevanje.«

To se pravi, odpovedujete zavarovanje! Ne razumete vrednosti, ki jo ima zavarovanje za vas, za vaše, za družbo! Na svojo dolžnost pozabljate, ki jo imate do sebe, do svojih in do družbe. Svojo slabost in nemoč priznate, da nečete več prevzeti

nase žrtve, ki je v zavarovanju in pomoči za dobrobit vašo in vaših! Izgovarjate se, da ne morete — pa v resnici le nočete! — zbrati skozi vse leto nekaj dinarjev za požarno premijo in obdržati zavarovanje. Premija je vendar tako nizka in le enkrat na leto!

Poleti, ko je razsajalo nebo z bliskom in grozom, ko so žareli požari v vaši okolici — pa ste ostali mirni in brez skrbi, češ: saj sem zavarovan in imam sekuranc plačan. Jeseni pa se je plačilo sekuranc izleklo. Ob misli na novo plačilo premije ste postali resni in nemirni, češ spet bo treba šteti denarje, konec je varnosti in brezskrbnosti. Ta misel na plačilo vam je svedrila po glavi na vseh potih, noč in dan. Pozneje ste si že pritrgali denar, pa vas je zmotil vrag z drugo potrebo in ste na zavarovanje pozabili! Odlašali ste in prekladali, sebe pa tolažili, da bo zavarovalnica že počakala, da ne bo požara in podobno!

Pa zanemarljiva dolžnost vas je grizla vedno bolj do vaše odločitve: ne plačam več in opustim zavarovanje. Ako se kaj pripeti, bom trpel sam, vednega nadlegovanja bom rešen in konec! Ta sklep vam je prijal, kakor olje razboleni rani. Skrivali ste ga pred drugimi, da bi vas ne sramotili zaradi tega vsi v fari, ki so od prvega do zadnjega vsi zavarovani.

Stalno ste imeli pred očmi in v mislih le plačilo, premijo, denar! Pozabili ste, da si s plačilom kupite jamstvo, pod katerim se vam povrne škoda, da je premija le cena, varnost in mirnost, ki jo zavarovanje prinaša, da je denar plačilo za odškodnino! Naenkrat je bila vsa teža zavarovanja edinole v plačilu, vsa vrednost v nizki premiji! Kako ste se zmotili! Le zamislite se malo dalje, na drugi breg, na zapisane pogodbe važnejših del: na odškodnino! Za vas je vrednost zavarovanja v jamstvu, ki teče v vašo korist, v povrnitvi škode, ki vam jo utegne prizadejati požar, v odškodnini, ki vas spet dvigne in opomore k novemu življenju, obstoju in napredku. Pozabili ste, da sta v pogodbi dva, eden, ki plača, in drugi, ki jamči. Za vas pa je jamstvo, važno nad vse

Pomembnejši spominski dnevi

4. januarja 1797 je izšel prvi slovenski časopis, Vodnikove »Lublanske Novice«. Takrat je bila francoska revolucija na višku. Ljubljanski velesejem leta 1937 nam je na svoji častniški razstavi častnikarstvo one dobe nazorno predložil in nam pokazal ves napredek od tedaj do danes.

6. januarja 1929 je bila objavljena znana jannarska ustava, o kateri se je toliko pisalo in govorilo.

7. januarja 1844 je bil v Hrvači pri Ribnici rojen veliki jezikoslovec o. Stanislav Skrabeč; umrl je 6. okt. 1918 v Ljubljani. Kako smo svoj čas kot dijaki z veseljem in zanimanjem brali njegova slovnjena razmotrivanja na ovojnih straneh lista »Cvetje z vrhov sv. Frančiška«!

8. januarja 1918 je predsednik ameriških Zedinjenih držav W. Wilson objavil znanih 14 točk, ki vsebujejo vojne cilje Amerike oziroma mirovne pogoje. Med njimi zahteva deseta točka »svobodno možnost za samostojen razvoj avstrijsko-ogrskih narodov«. Ta točka se tiče torej tudi nas Slovencev. Wilsonove točke so tvorile nekaj mesecev pozneje nekakšno podlago za mirovna pogajanja; saj so n. pr. 3. okt. 1918 prosile Avstro-Ogrska, Nemčija in Turčija Wilsona za mir na podlagi njegovih 14 točk.

9. januarja 1856 je bil rojen v Globokem pri Rimskih toplicah pesnik Anton Askere; umrl je 10. junija 1912 v Ljubljani. Gimnazijo je študiral v Celju, bogoslovje v Mariboru. Slednjič je bil mestni arhivar v Ljubljani. »Pisal je lirске in epske pesmi. Lirika je po vsebini slovensko in slovansko modoljubna. Za pripovedne pesmi je jemal snovi iz narodnih pripovedk — Brodnik, Mejn, Godčeva balada, Ponočna potnica —, iz slovenske in slovanske zgodovine — Ilirska tragedija, Slovenska legenda, Napoleonov večer —, iz območja življenjskih in družabnih vprašanj — Čaka nesmrtnosti, Anka. Med pripovednimi oblikami je gojil zlasti balado, romanco in priliko. Njegov jezik kaže močne poteze njegovega rojstnega narečja, kar vidiš najbolj v rimih.«

10. januarja 1920 je bila ustanovljena Zveza narodov.

16. januarja 1880 je bil v vasi Zduše v mekinjski fari pri Kamniku rojen Tone Sušnik. Študiral je gimnazijo v Ljubljani in filozofijo na Dunaju. Bil je profesor v Kranju, kjer se je skupaj s tedanjim krogom mladih katoliških inteligentov vneto organizatorično udeleževal. Tedanja SLS ga je kandidirala za deželni zbor v kuriji gorenjskih mest. Po prevratu je prišel za profesorja v Ljubljano ter je bil nekaj časa tudi šef šolske uprave za Slovenijo. Nato je prišel v beograjsko narodno predstavništvo, kjer je bil mnogo let zastopnik krškega okraja in kjer je ostal do 6. januarja 1929. V Davidovičevi vladi 1. 1924 je zastopal Slovence skupaj z dr. Korošcem, dr. Kulovcem in prof. Vesenjakom; bil je minister za promet in je v kratki dobi svojega ministirovanja zelo mnogo storil za povzdigo našega prometa in za železničarje. Umrl je 10. avgusta 1934. Bil je izborni profesor in izborni politik, širokogrudni in velikopotezni, izredno radodaren in dober. Mnogo je tudi pisal; omenimo »Balkansko vojno«, »Pastorske igre v Oberammergau« itd. Trpel je, kakor bi doživel hudo osebno krivico, če ni našel razumevanja za potrebe svojega ljudstva. Bil je vojak; kamorkoli je bil postavljen, je vztrajal. Čast, ki so mu jo dali volivci, je bila zanj čast le v toliko, v kolikor je izvrševal prevzeto dolžnost do ljudstva. Večina naročnikov »Naše moči« se tega plemenitega našega zastopnika gotovo dobro spominja.

19. jan. 1876 je bil na Premu na Notranjskem rojen pesnik Dragotin Kette; umrl je 10. aprila 1899 v Ljubljani, star šele 23 let. »Pisal je lirične pesmi in basni — Krt modrijan, Mravlji, Osle in petelin, Muha in pajek, Vrabec in lastovka —. Njegova pesem je spočetka ljubko risanje veselih razpoloženj, potem trpko ljubavno čustvo z ostro risano pokrajino in nazadnje miselno vrtanje (Moj Bog, Na očetovem grobu).« Za Prešernom je največji mojster soneta.

23. jan. 1878 je bil na Vinici rojen največji naš sodobni pesnik Oton Zupančič. Leta 1914 je bil imenovan za mestnega arhivarja v Ljubljani; tedaj je gledališki upravnik v Ljubljani. »Pisal je pesmi, ki jih je izdal v naslednjih zbirkah: a) mladinske: Pisanice, Ciciban in še kaj, Sto gank; b) Čaša opojnosti; c) Čez plan, posvečena pomini umrlega prijatelja Murna; d) Samogot«

drugo, tudi nad plačilo sekuranca, ki je pogoj temu jamstvu!

Tole je naš odgovor: umaknite brž svoj pre-nagli sklep in obdržite zavarovanje za vsako ceno! Ne zanašajte se na boljše čase, ko bo zavarovanje dvakrat manj potrebno in nujno kakor zdaj, na boljše čase, ki jih bomo le mi sami priklicali, ako bomo pravi čas in pravilno poskrbeli za varno zavarovanje.

Le z zavarovanjem boste šli korajžno in samo-

zavestno v novo leto, ki naj izpolni vse naše želje in prizanesse našim naporom in trdom z razočaranji. Le ostanite še nadalje z nami in lažje bomo skupno premagali skupne težave.

Prav zares: nič se nam ni treba potem bati. Ako smo obstali nekaj težkih let, bomo vendar vzdržali še trenutek do zboljšanja, ki je blizu! Samo eno dobro letino še, več sluge in točnosti v naših plačilnih dolžnostih in boljši časi nam vsem ne uidejo!

Kdo vodi naše zavarovalnice?

Zavarovalnica, ki ima svoj sedež v Londonu in v naši državi le podružnično ravnanstvo s sedežem v Zagrebu, je

„Commercial-Union“,

Za Jugoslavijo obstoji sledeči upravni odbor:

Predsednik:

DR. TEODOR BOSNJAK, bivši podban v Zagrebu, ki je tudi predsednik »Zore«, jugoslovanske zavarovalne d. d. v Zagrebu (katere usoda je našim čitateljem najbrž znana), dalje predsednik Jugoslovanske zveze mlinov v Zagrebu, predsednik pokrajinske zveze industrijcev v Zagrebu, upravni svetnik Jugoslov. Union banke v Beogradu in član ravnateljstva »Narodne«, mlinske in poljedelsko-industrijske d. d. v Zagrebu.

Člana upravnega sveta:

SINGER LAVOSLAV iz Zagreba, predsednik Premogovne d. d. Pitomača-Crešnjeveca, in SCHREINER ARMIN, podpredsednik zagrebskega velesejma, predsednik »Zagorke« d. d. v Zagrebu, podpredsednik zagrebske Mestne hranilnice in upravni svetnik »Mirne« d. d. v Zagrebu.

Vodilni ravnatelj:

SIME AXELRAD, ki je obenem glavni predstavnik »Bazelske zavarovalne družbe za škode po požaru«

★

V naših krajih je znana tudi

„Jugoslavija“,

splošna zavarovalna družba s sedežem v Beogradu.

Njen upravni svet sestavljajo sledeči gospodje:

Predsednik:

MIHAJLO P. JOVANOVIĆ, divizijski general v pok., Beograd.

Podpredsednik:

PEČIĆ D. DRAG., bivši minister, advokat v Beogradu, predsednik Centralne banke v Beogradu.

Upravni svetniki:

DR. FERDINAND GRAMBERG, veleindustrialec v Beogradu. (Ostalo njegovo zaposlitev smo navedli v lanskim decembrskim številki, ko smo objavili upravni svet Beogradske zadruge).

ROBERT WILLCHEIM, družabnik veletrgovine Willeheim & Bošković v Osijeku, član banov. sveta, cenzor podružnice Narodne banke v Osijeku in upravni svetnik d. d. »Trgošćer« v Osijeku.

MILAN RICHTER, član ravnateljstva in vodilni ravnatelj Jugoslov. d. d. za vžigalice v Beogradu, član ravnateljstva in vodilni ravnatelj tovarne vžigalic v Rušah, član ravnateljstva tovarne vžigalic »Drava« v Osijeku in upravni svetnik Jugoslov. Ericsson d. d. v Beogradu.

VOJA PETKOVIĆ, trgovec, častni holandski in portugalski konzul, podpredsednik Trgovske

zbornice, borzni svetnik v Beogradu ter upravni svetnik tehle podjetij: Jugoslov.-madžarska d. d. za izmenjavo blaga v Beogradu, Delniška pivovarna v Sarajevu, Srbsko-amerikanska banka v Beogradu, Radio d. d. v Beogradu, Evropska zavarovalna d. d. za blago in prtljago v Beogradu in Prizad v Beogradu.

ERNEST GRÜNWARD, veleindustrialec in borzni svetnik v Zagrebu.

DR. IVO TARTAGLIA, advokat v Splitu, bivši ban, predsednik Narodne gospodarske trgovske banke d. d. v Splitu, upravni svetnik Aluminijevskih podjetij d. d. v Beogradu in »Putnika« d. d. v Beogradu.

FRANJO MEDIC, industrijalec v Ljubljani, ZIVADINOVIĆ DIMITRIJE, trgovec v Beogradu, upravni svetnik srbske rudarske in plavžarske d. d. »Sartid« v Beogradu.

MIJALKOVIĆ DIMITRIJE, upravni svetnik Centralne banke v Beogradu, obenem generalni ravnatelj »Jugoslavije«.

★

Bolj kot pri nas je v južnih krajih znana

„Šumadija“,

zavarovalna in pozavarovalna delniška družba s sedežem v Beogradu.

Upravni svet je takole sestavljen:

Predsednik:

DOBRA S. PETKOVIĆ, advokat v Beogradu, častni predsednik advokatske zbornice, predsednik Beogradske komercijalne banke in Beogradske zadruge d. d.

Podpredsednik:

DOBRIVOJE T. LAZAREVIĆ, trgovec, upravni svetnik Beogradske komercijalne banke, Splošne trgovske banke d. d. v Beogradu in Izvozne banke v Beogradu.

Upravni svetniki:

ILIJA S. ILIĆ, trgovec v Beogradu, PETAR MILANOVIĆ, trgovec in borzni svetnik v Beogradu, podpredsednik Izvozne banke v Beogradu, upravni svetnik Narodne banke kraljevine Jugoslavije, Beogradskega kreditnega zavoda in čevljarne »Boston« v Beogradu.

MILAN B. TOMIĆ, trgovec v Beogradu, upravni svetnik Beogradske komercijalne banke. Hipotekarne banke, Trgovskega sklada v Beogradu in Delniške pivovarne v Sarajevu.

LJUBOMIR TRANDAFILOVIĆ, advokat v Beogradu, predsednik Mestne hranilnice v Beogradu.

FRANJO BAJLONI, industrijalec v Beogradu, podpredsednik Srbske d. d. za izdelovanje piva, slada, ledu in drugih proizvodov v Beogradu ter upravni svetnik Srbske paroplovne družbe v Beogradu.

ZIVAN TODOROVIĆ, trgovec v Beogradu in upravni svetnik Hipotekarne banke trgovskega sklada.

(Opomba uredništva: Gornji podatki so posneti po gospodarskem letopisu »Compass« za l. 1937.)

Tehnično podjetje PIČMAN LOVRO

Centralne kurlave, vodovodne instalacije
sanitarne naprave, toplovodne naprave,
kanalizacije, kleparstvo, strelovodi

Ljubljana, Ilirska ul. 13 - tel. interurban 20-11

želi vsem svojim cenjenim strankam

srečno in veselo novo leto!

Veseli Božič in zadovoljno novo leto

želi vsem svojim cenj. gostom

KAVARNA VESEL

Palača Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani
Miklošičeva cesta

Dr. Alojzij Kuhar:

Viharno novo leto

Z mesecem decembrom zaključujemo razburkano zunanje-politično leto. Ne samo da se upi, ki smo jih lansko leto izražali, češ da se bodo mirovni temelji utrdili in da bodo narodi bolj brezskrbno zaživeli, niso uresničili, nasprotno, zazijale so nove rane, ki grozijo, da se bodo v bodočem letu nevarno razbolele in mednarodno skupnost še bolj okužile.

Na treh različnih prostorih sveta je tekla človeška kri. In to navzlic temu, da so narodi, ki so izšli iz svetovne vojne in so prisegli, da nikdar več ne bodo dovolili podobnega uničevanja, imeli na razpolago mednarodnopravna sredstva, ki se imenujejo pogodbe, da prelivanje človeške krvi preprečijo in za medsebojno urejevanje sporov uporabljajo miroljubna sredstva, ki so vredna človeške omike.

Abesinija je že v začetku leta izhrala. Ves čas abesinsko-italijanske vojne je zasedala Zveza narodov, katere članici sta bili obe, Italija in Abesinija, ter razglabljala o tem, kako naj reši ta spor, ki ga je imela prvenstveno nalogo rešiti. Toda razen besednega navduševanja v Zenevi ni bilo ničesar. Velešile so druga drugo porivale v osrednje, ker uobena ni marala — ali ni mogla — posredovati tako, da bi zaleglo. Ko je bila Abesinija zavojevana, jo je tudi Zveza narodov položila počivati. Abesinski vzgled pa je zasejal nemir po evropskih državah, ki jih je postalo strah pred bodočnostjo, češ danes se je to pripetilo Abesiniji, ki je slepe zaupala v pomoč Zveze narodov, jutri se zna isto zgoditi z nami, ako za svojo obrambo ne bomo imele ničesar drugega, kakor pomoč Zveze narodov. Konec abesinske vojne je pomenil razkroj Zveze narodov in razhod malih in srednjih držav, ki so se razteple na vse vetrove, da vsaka zase poskrbi za pomoč, kjerkoli more, daleč proč od vesele, če mogoče.

Spanija je bila sredi krvavljenja, ko se je začelo leto, in še krvavi danes, ko se nagiblje h koncu. Za reševanje španskega vprašanja je bila seveda tudi pristojna Zveza narodov, toda ta je v abesinski vojni pokazala, koliko zmore. Zaradi tega so si evropske države izmislile drugo mednarodno torišče, kjer naj bi napravili konec državljanski vojni, ki je pretila, da se razvije v splošno evropsko klanje. To torišče so imenovali: odbor za nevmešavanje, s sedežem v Londonu in z 22 državami-članici. Ta odbor je zasedal leto dni in se še danes ni razšel, a državljanska vojna v Španiji niti za trenutek ni odnehala. Če je katera država računala v pomoč tega odbora, se je varala prav tako, kakor se je opekla Abesinija a svojim zaupanjem v Zvezo narodov. Odbor v Londonu je zasedal, države pa so podpirale vsaka svojo stranko v Španiji z ljudmi, z orožjem in z denarjem. Konec vojne ne bo odložil mednarodni odbor za nevmešavanje, ampak moč orožja tega ali onega tabora.

Na Daljnem vzhodu se je raznel nevarni požar med Kitajsko in Japonsko. Kitajska je kot članica Zveze narodov imela na razpolago

pomoč Zveze narodov in njenih 56 članic. Seveda Japonska ji ne pripada več in bi se lahko s tem izgovarjala. Toda Kitajska je bila krita še s pogodbo, podpisano l. 1922 v Washingtonu od devetih držav — med njimi tudi Japonska — da bodo varovale nedotakljivost njenega ozemlja. Ko so Japonsci navalili na Kitajsko in začeli zasedati njene obsežne pokrajine, je Zveza narodov zlezla vase in poslala na Daljni vzhod samo — izraz svojih ranjenih čustev, ki pa proti japonskim topovom seve niso nič zmogla. Sklicali so tudi konferenco devetih držav, ki so podpisale washingtonsko pogodbo. Zbrala se je v Bruslju, da pokliče Japonsce k redu. Zasedala je dva meseca, govorili so sem ter tja, končno so se v vsej tišini razšli, potem ko so zapustili na mizi sramežljiv sklep, v katerem želijo Kitajski mnogo sreče v obrambi domovine. Japonci pa so medtem zasedli kitajskega ozemlja za štiri Jugoslavije in za 80 milijonov prebivalcev ter prodirajo dalje v notranjost Kitaja, kmalu vedno globlje beži kitajska vlada.

Tako smo v treh izrazitih primerih doživeli popola polom mednarodnih zaščitnih pogodb, ki so se vse zaporedno izkazale nerabne proti sili, ki je kršila pravo. Mednarodnopravni red je bil s tem nevarno omajan in danes se narodi sveta s strahom povprašujejo, če so mednarodne pogodbe sploh še kaj vredne, če se sploh še splača pogajati se zanje in jih podpisovati, ko pa v potrebi odpovedo. Države, male in velike enako, se vedno bolj zavedajo, da je najvarnejša zaščita neodvisnosti lastna obrambna sila, ter se temu spoznanju primerno tudi oborožujejo vedno hujše. Male države pa so doživle še eno bridko spoznanje več, da mednarodne pogodbe, sklenjene z velikimi, zanje veljajo le v toliko, kolikor so velikim potrebne. Položaj je ostal isti kot pred svetovno vojno, pa čeprav leži vmes pet krvavih let strahotnega klanja, ko je človeški rod skoraj izkrmavel zato, da bi pravo in spoštovanje do prava postavil pred surovo silo.

Ko gledamo za seboj in vidimo prošlo leto, vse posuto z razvalinami mednarodnih pogodb, le s strahom gledamo v bodočnost, v prihodnje leto, ko se znajo k starim razvalinam pridružiti nove, neposredne in nam mnogo bližje. V novembru se je na evropskem političnem polju začela tajinstvena igra, o kateri ne vemo, kam bo vodila. Sprožilo se je vprašanje, da bi bilo treba preurediti srednjo Evropo. Tudi sedanji politični red v srednji Evropi je vsestransko zavarovan z mednarodnimi pogodbami. Ali bodo držale, je vprašanje, ki vstaja pred našimi očmi? Ali pa se bodo zrušile pred novimi sunki surove sile? Ali bo Avstrija, ki je naša sosedka, vzdržala sunek, ali ga bo vzdržala Češkoslovaška, ki je naša draga zaveznica? Novo leto vstaja viharno. Kajti mnogo hujše bo, če se pravni red zruši v osrčju Evrope, kot pa je bilo, ko se je rušil v Afriki in v daljni Aziji.

(Opomba uredništva: Članek je napisan zadnje dni novembra 1937.)

vori; d) izbor iz zadnjih treh zbirk je dal Mlada pota; e) V zarje Vidove; f) Veronika Deseniška; g) prevodi, zlasti iz angleščine in francoščine. — Zupančičeva mladinska pesem je otroško preprosta in nagajiva, a hkrati globoka. Njegove razmišljujoče pesmi se ne odlikujejo toliko po teži misli, kolikor po lahkotnem in blestečem izrazu: včasih so pražete s silnim čustvom. Zupančič besedo tudi glasovno doživlja ter tako podaja barvo in utrip življenja. Poleg Prešerna je Zupančič naš največji pesnik; uživa svetoven sloves.

25. januarja 1848 je bil v naših krajih močan potres. Na Koroškem se je zrušila vsa južna stran Dobrača in je pokopala pod seboj mnogo vasi. Kmalu po potresu je prišla iz Italije k nam kuga, ki so ji rekli črna smrt. Izumrle so cele vasi in je v mnogih mestih le še redek človek ostal v hiši. V tem času se godi tudi naša povest »Mlin nad Savco«.

26. jan. 1797 je bil v Zirovnici na Gorenjskem rojen učenjak Matija Čop; umrl je 6. julija 1835. »Po Vodnikovi smrti je nastopila občutna slovstvena suša. Sele l. 1830 se je mladi pesniški rod združil in si vzel za vodnika Matijo Čopa, učenega ljubljanskega profesorja in knjižničarja, slovstveno najbolj izobraženega Slovenca. Pod uredništvom Milhe Kastelca je začel izdajati pesniški zbornik Kranjsko Čbelico, ki je rojila petkrat (1830 do 1833 in 1848). Najvažnejši pesnik Kranjske Čbelice je bil Prešeren. Čop mu je bil slovstveni vodja po tujih literaturah. Čop je sestavil tudi slovensko slovstveno zgodovino.«

27. jan. 1924 je dobila Italija v Rimskem sporazumu Reko, ki je bila dotlej samostojna republika.

30. jan. 1874 se je rodil v Mojstrani šolnik in organizator Franc Lavtižar. »Učiteljeval je po raznih krajih Slovenije; l. 1915 je postal namestnik nadzornika slovenskih ljudskih šol. L. 1924 je bil pozvan v Beograd za tajnika v ministrstvu za socialno politiko. Umrl je 25. aprila 1930 v Ljubljani. Franc Lavtižar je bil vztrajen in marljiv prosvetni delavec. V Ljubljani se je posvetil v prvi vrsti karitativnemu delu v družbi sv. Vincenca, v kateri je bil tudi predsednik osrednjega odbora. V tem delu je bil zelo velik.«

31. jan. 1849 je bil na Vipavskem rojen Dolenc Rihard. L. 1873 je postal ravnatelj na vinarski in sadjarski šoli na Slapu pri Vipavi, s katero se je l. 1886 preselil na Grm pri Novem mestu. Umrl je 6. febr. 1919. »Bil je izvrsten teoretik in praktik, prirejal je vinske razstave, skrbel za predavanja o kmetijstvu, na Grmu pa je iz zapuščene posesti ustvaril vzorno gospodarstvo. Napisal je nešteto člankov, sodeloval je pri »Novicah in »Kmetovalcu« ter je izdal tudi več samostojnih razprav.« Prof. dr. Vinko Šarabon.

Edinstvena ženska. »Veš, Drago je poročil Nušo, ker je povsem drugačna kot vse druge ženske.« — »Povsem drugačna? Kako to?« — »Ona je edina, ki ga je marala.«

Nerodna stvar. On si umiva roke: »Zena, daj mi brisačo!« — Ona: »Z brisačami moramo štediti. Kar tamle skozi okno drži roke, se bodo že posušile.« — On: »Da, a jutri bom vzel sedečo kopal; kako naj takrat napravim?«

L. M. ECKER, Sinova

Splošno kleparstvo, kritje lesocementnih streh, strelovodne naprave. Mrzlo- in toplotvodne instalacije, sanitarne opreme

Račun poštno hran. 10.771
Telefon: interurban 29-33

LJUBLJANA, Slomškova 4

Zavarovanje glasni. Neka operna pevka pripoveduje gledališkemu ravnatelju: »Veste, svoj glas sem zavarovala za 50.000 din. Če ga izgubim, mi Vzajemna plača ta znesek.« — Ravnatelj: »In vam Vzajemna zavarovane vsofe še vedno ni plačala?«

Priporočilo. Pri dr. Nosanu se je oglasil mlajši igralec in prosil, da ga doktor priporoči upravitelju gledališča. Doktor ga je priporočil takole: »Priporočam vam gospoda Tikea kar najtopleje. On igra Hamleta, Romea, nogomet in tarok, slednje najbolje.«

Nesnaga se ne da skrtati. Zakaj?

Ker se umazanost ne drži samo na površju perila, temveč je tudi v njegovi notranjosti. Obila in gosta bela pena Zlatorogovega terpentinovnega mila pronica pri pranju tudi skozi vmesne prostorčke tkanin in z lahkoto odloči vsako nesnago. Perilo je po pranju kakor novo, snežno belo in duhteče.

Zlatorog TERPENTINOVNO MILO

Ne vemo ne ure ne dneva ...

V zadnjem času je »KARITAS« izplačala
cele zavarovalne vsote
ob smrti sledečih članov in članic:

Zibret Jurij, Pristava pri Planini 11;
Stefančič Marija, Bizovik 64;
Lane Stefan, Sp. Vižinga 29;
Lopan Jakob, Tolsti vrh 31;
Švarc Franc, Pesnica 66;
Celarc Marija, Rožna dolina Cesta III. št. 15;
Ahačič Neža, Tržič, Prečna 6;
Cantoni Leopoldina, Ljubljana, Mestni trg 12/II.;
Karu Marjeta, Zasip 14, p. Bled;
Primožič Ivan, Smartno ob Paki 83;
Veber Mihaela, Tržič, Pot na pilarno 2;
Skamen Ignac, Lahovna 6, p. Celje;
Lorger Anton, Senovica 13, p. Šmarje pri Jelšah;
Pastirk Andrej, Javornik 138;
Viršek Marija, Mala vas 42, p. Ježica;
Juvan Apolonija, Ljubljana, Resljeva 13;
Berič Ivan, Stara Loka 18, p. Škofja Loka;
Lokovšek Angela, Veliki dol 10, p. Koprivnica;
Mekše Marjeta, Mokronog 74;
Jankar Antonija, Ljubljana, Poljanska 16;
Pesjak Rozalija, Jesenice, Murova 16, je umrla na
posledicah nezgode, zaradi česar je »Karitas«
izplačala dvojno zavarovalno vsoto.

V novembru 1937 se je prijavilo v »KARITAS«
SOS
novih zavarovancev.

»KARITAS«.

Pri veronauku. Katehet: »Kaj mislite, otroci,
zakaj se je Zveličar po svojem vstajenju najprej
prikazal ženam?« — Pepček: »Da bi se o nje-
govem vstajenju čim prej razvedelo.«

*

V uradu. Ravnatelj knjigovodji: »Levec, za-
pomnite si: glavna knjiga ne nosi tega imena
zato, ker vi s svojo zaspano glavo po njej
polegate!«

*

Pri zdravniku. »Vaša žila utriplje zelo ne-
redno. Ali pijete?« — »Da, ampak redno.«

Veselo in srečno novo leto

želi vsem svojim znancem in prijateljem

GRADBENO IN TESARSKO PODJETJE

ANTON MAVRIČ

mestni stavbenik

in sodni izvedenec v Ljubljani

PISARNA:

Turševa cesta 55 — Telefon 33-82

Priporoča se tudi v novem letu za
naklonjenost in mnogoštevilen obisk

U tretje leto

Ko smo pred dvema letoma začeli izda-
jati »Naša moč« v ogromni in za slovenske
razmere edinstveni nakladi, je marsikdo zma-
jal z glavo, češ: sama reklama? Saj se ne bo
držala! Ko stopamo v tretje leto, nam je v
zadoščenje, da smo mogli naš ogromni čita-
teljski krog prepričati, da smo močni in da
hoče »Naša moč« nesebično ostati prijateljica
vseh, ki se zbirajo okrog naše domače Vza-
jemne zavarovalnice.

Naročnina za naš list ostane tudi v 3. letu
ista kot doslej, to je en dinar na leto. Tako
ostane naš list najcenejši mesečnik v državi,
najbrž pa tudi najcenejši daleč po svetu. —
Prosimo vse zavarovance Vzemne zavaroval-
nice, da ta dinar v redu in točno s premijo
nakazujejo. Morda ta ali oni, ki mu razmere
dopuščajo, da je naročnik najrazličnejših li-
stov, ne čuti dovolj potrebe po »Naši moči«.
Vabimo pa tudi take, da tisti dinar odrajtajo.
Zavedajo naj se, da s tem pomagajo do čitva
tisočem in tisočem, ki jim gnotne razmere
niso tako naklonjene, da bi si mogli nabaviti
drugo čtivo in jim je »Naša moč« edina po-
srednica lepe slovenske besede.

Mislimo zlasti na naše izseljence. V vse
kraje, koder bivajo naši izseljenci, prihaja
tudi »Naša moč«. In od vsepovsod prejemamo
ganljive dokaze hvaležnosti za to. S pomočjo
naših čitateljev, ki redno plačujejo en dinar
letne naročnine, nam bo mogoče doseči vedno
več naših izseljencev in jih s slovenskim čti-
vom vezati na rodno domovino.

Vsebinsko bo »Naša moč« tudi v 3. letu
ostala zvesta dosedanjim preizkušenim smer-
nicam. Vendar ne bomo gluhi za želje, ki jih
bomo v tem oziru prejeli od naših čitateljev.
Seveda pa prosimo, da naši čitatelji vpošte-
vajo omejeni obseg lista. Uredništvo je prvo,
ki bi rado ustreglo vsem številnim željam, pa
mu to prav zaradi omejenega obsega največ-
krat ni mogoče. Kljub temu bo gledalo, da
bodo vsi članki res kratki in jedrnat, da bo
tako mogoče ustreči vsem. Česar pa ne boš
našel v eni številki, boš lahko čital v drugi.

V novem letniku bomo nadaljevali z raz-
pisi mesečnih nagrad in sicer 10 knjižnih na-
grad za odrasle in 4 knjižne nagrade za mla-
dino. Tako bomo tudi v novem letu razdelili
168 slovenskih knjig v vrednosti nad 6000 di-
narjev. Knjige so skrbno izbrane ter nagra-
jencu primerne. Zahvale, ki jih od nagrajen-
cev prejemamo, kažejo, da so ti knjižni darovi

redoma dobrodošli. In zopet poudarjamo: ti-
sti, ki nam z malenkostno letno naročnino
omogočate list izdajati, nosite tudi zaslugo na
tem kulturnem delu pri razširjanju dobre
slovenske knjige. Čim nam bo pa kakorkoli
mogoče, bomo število nagrad dvignili. Upamo
tudi, da nam bo v novem letu mogoče zopet
razpisati po lanskem vzorcu večje nagradno
tekmovanje. Seveda ostane v veljavi tudi
obljuba glede nagrade 1000 dinarjev v goto-
vini, za katero se bodo lahko potegovali oni,
ki bodo list skrbno spravljali in ga ob koncu
leta lahko s ponovnim pregledom uporabili
za rešitev nagradne uganke.

Vedno bolj se tudi naš list uveljavlja kot
uspešno oglasno sredstvo. Vedno več ugled-
nih tvrdk uvideva, da jim ogromna naklada
103.000 izvodov mesečno omogoča oglaševa-
nje, kakor jim ga v tako uspešni obliki ne
more nuditi noben drug list. Prepričani smo,
da se bo število oglaševalcev v novem letu
še povečalo. Cene oglasov so z ozirom na
velikansko naklado zelo nizke. Marsikateri
podjetnik se cene sicer ustraši. Če pa bi vzel
v roke svinčnik in ugotovil, da čita »Našo
moč« mesečno najmanj 300.000 oseb, bi bil
kmalu drugega mnenja.

Končno ne smemo pozabiti, da je »Naša
moč« glasilo zavarovancev Vzemne zavaroval-
nice. Zato je njena naloga in dolžnost, da
v prvi vrsti piše o tem, kar more zanimati
njene čitatelje kot zavarovance Vzemne za-
varovalnice. Kot doslej bo zato »Naša moč«
tudi poslej poučevala o vseh panogah zavaroval-
stva in opominjala tam, kjer bi našemu
ljudstvu pretela s strani nesolidnih pojavov
nevarnost. Ostati pa hoče in mora »Naša
moč« tudi neizprosna pobornica domačega za-
varovalstva. Prepričani smo namreč, da le
domače zavarovalstvo lahko stoodstotno služi
koristim narodnega gospodarstva na sploh.

Naše cenjene čitatelje bomo gotovo pri-
jetno presenetili tudi s tem, da bomo poslej
objavljali več slik, med njimi tudi originalna
dela slovenskih umetnikov, v kolikor je to
z ozirom na papir našega lista in z ozirom na
način tiska mogoče.

Naj bi naš list bil tudi v novem letu
odkrit svetovalec našemu ljudstvu, učitelj in
vzgojitelj naroda, voditelj v boljšo gospodar-
sko bodočnost in nesebičen tolažnik trpečih
ljudi! Tako iskreno želi

uredništvo.

Javna zahvala

Podpisani Stumpf Alojzij, zlatar v Mariboru, Koroška cesta 8, sem imel svojo
rajno ženo Marijo zavarovano za življenje in smrt pri »Vzemni zavarovalnici« v Ljub-
ljani. Zavarovanje je trajalo 6 let. Umrla je nagle nepričakovane smrti dne 4. nov. 1937.
»Vzemna zavarovalnica« mi je zavarovano vsoto gladko izplačala ter temu res doma-
čemu in solidnemu zavodu in njenemu tukajšnjemu glavnemu zastopniku g. Fr. Žebotu
izrekam najlepšo zahvalo, vsemu občinstvu pa ta domači zavarovalni zavod najtopleje
priporočam.

Maribor, dne 10. decembra 1937.

Stumpf Alojz, l. r.

Hladnokrvnost pa taka! Sredi noči začne goreti
hotel. Gosti so se seveda znašli čim prej na ulici,
vsi le napol oblečeni. Pa pripoveduje eden dru-
gemu: »Ne vem, zakaj so vsi gosti izgubili glavo,
ko so slišali besedo ogenj. Jaz ostanem v takih
primerih popolnoma hladnokrvn. Mirno sem vstal,
se počasi oblekel, si prižgal cigareto in si v drugo

zavezal ovratnico, ko sem videl, da visi postrani.«
— Drugi: »A hlače ste vseeno pozabili obleči.«

*

Proti. Podrebnik pripoveduje družbi: »Jaz
sem bil v mladosti petkrat cepljen.« — Goričnik:
»Proti čemu?« — Podrebnik: »Proti svoji volji.«

**Največje, najboljše čisto domače in povsem zanesljivo
ljudsko zavarovanje je edino le**

KARITAS

Po kratkih letih in v neprestani borbi za vzvišeno poslanstvo pravega ljudskega zavarovanja, ki so ga bile neštete samopomoči z nesolidnim poslovanjem in z nezavarovalniško podlago ljudstvu priskutile, je KARITAS že v novembru 1937 izstavila

JUBILEJNO POLICO št. 25.000

V zavesti, da je KARITAS dolžna lajšati bedo in ljudstvo osrečevati, je to jubilejno polico poklonila trboveljskemu rudarju

gospodu **Jakobu Janežu**,
očetu devetih nepreskrbljenih otrok. Vsa poštena javnost je odločitev vodstva Karitas pozdravila z velikim zadoščenjem. Kje je pač pomoč in ljubezen najbolj potrebna, če ne v Trbovljah, kjer tisoči in tisoči naših sinov v podzemeljskih rovih odmirajo dnevnemu življenju, da kopičijo blagodati našemu narodnemu gospodarstvu, v Trbovljah, kjer tisoči in tisoči rudarskih svojcev dan za dnem, noč za nočjo trepetajo za usodo očetov — rednikov in sinov — junakov, v Trbovljah, kjer vsaka gospodarska stiska bolj kot kjerkoli drugje zapuša neozdravljive socialne rane!

V nedeljo, dne 14. novembra 1937 se je v skromnem stanovanju rudarja-trpina Janeža izvršila ganljiva slovesnost. Ravnatelj Karitas zavarovanja g. Tone Jeglič ter vodja Karitas podružnice v Mariboru g. Tone Kovačič sta ta dan osebno izročila g. Janežu jubilejno polico in mu izrazila tople želje, da bi še dolgo ostal zdrav in mogel svojo številno družino odgojiti v ponos trboveljski dolini in slovenskemu narodu.

Na naši sliki stoji na skrajni desni ravnatelj g. Jeglič, čisto na levi pa vodja g. Kovačič. Med njima stoji Janeževa družina, od katere pa trije otroci manjkajo. Same trboveljske korenine so to, navajene trpljenja in truda, pa vendar ponosne in življenja vesele. Tudi mi k darilu, ki so ga prejeli od Karitas, iskreno čestitamo.

Pri tej priliki pa moramo znova in znova poudariti: KARITAS je danes v naši državi najbolj razširjeno ljudsko zavarovanje. Predsodki, ki so sprva po žalostni zaslugi raznih samopomoči obstojali tudi napram temu poštenemu zavarovanju, so izginili in danes se oklepa tega zavarovanja vse, kar je resnično socialno čutečega in gospodarsko previdnega.

Ministri, škofje, visoki državni in banovinski nameščenci, kmetje in delavci, duhovniki in uči-

teljstvo, trgovci in obrtniki, staro in mlado — VSE priznava ogromno važnost takega ljudskega zavarovanja, kakor ga je uvedla KARITAS. Vsi so že včlanjeni v njej, jo podpirajo in priporočajo. Kdor je enkrat okusil prednosti KARITAS zavarovanja, se ne more odtegniti njegovemu blagodejnemu vplivu.

KARITAS zavaruje za slučaj smrti.

KARITAS zavaruje za doto,

KARITAS zavaruje za starostno preskrbo.

Vsa zavarovanja vrši na temelju splošno priznanih in znanstveno neoporečnih zavarovalnotehničnih načel.

Za obveze KARITAS zavarovanja jamčijo varnostna sredstva največje slovenske t. j. Vzajemne zavarovalnice, ki znašajo blizu

sedemdeset milijonov

Ko čestitamo Karitas ob tako naglem in uspešnem razvoju, živo želimo, da bi mogla prav kmalu izstaviti jubilejno polico s številko

50.000!

Karitas! Rasti! Karitas! Razvijaj se! Karitas! Razcvetaj se v dobro svojih desetstisočeri zavarovancev in v blaginjo celega našega naroda!

Nagradna zlogovnica za januar 1938

Splošna želja je, da tudi v novem letniku nadaljujemo z objavljanim nagradnih zlogovnic. Več razlogov je za to: eden glavnih pač ta, da lahko opozorimo v rešitvi zlogovnice na kakšno važno nar. ali splošno druž. resnico. Reševanje zlogovnice pa tudi širi reševalcu umsko obzorje in mu bistri duha. Zeleni bi pa, da bi se krog reševalcev razširil. Zdi se, da se mnogi sploh ne upajo lotiti reševanja. To ni prav. Če eden sam rešitve ne zmore, naj vas sede več skupaj. Več glav več ve. Naše zlogovnice niso težke, zopet pa ne morejo biti tako lahke, da za reševanje ne bi bilo treba nobenega napora in bi reševalec ničesar novega ne izvedel.

Bolj kot lani bomo letos pazili na to, da bodo nagradni delci le zavarovanci, ne pa tudi nezavarovanci. Zato bodo letos neusmiljeno romale v koš vse rešitve, na katerih ne bo zapisana številka police, pod katero je reševalec zavarovan. Torej pozor!

Sedaj pa na delo! Evo vam zloge za januarsko zlogovnico:

a, a, a, al, an, ar, av, av — ba, ba, be, be, bel, bin, bo, bor, bož — ca, ca, ca, ca, ci, ci, ci, ci — ča, ča, ča, ča — dal, de, de, don, dri, du, duk — e, e, e, e, ev — fa, fran, fran — gar, gen, gi, gipt, gli, go, goč — hod — i, iz — ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ju — ka, ka, kra, ksan, kva — la, la, le, le, li, li, li, lisk, lje, lon, lu — ma, ma, me, me, mi, mo, mo, mu — na, na, na, na, na, na, na, na, naj, nec, nec, nem, new, ni, ni, ni, ni, ni, ni, nik, nik, no, nost — o, o, o, o, ob, ob — pa, pa, pe, pi, pis, pon — ra, red, ri, riz, ro, ro, rož, ru, ru, ru — se, se, si, ska, skar, sla, slov, so, so, stra, stre, stri, su — šče, ši — ta, ta, ta, ti, ti, ti, to, tor, tur — u — ve, vest, vi, vi, vse — za — ža, žli — york.

Iz prednjih zlogov sestavite besede sledečih pomenov: 1. Članica Balkanske zveze. 2. Nemška dežela, kjer živi mnogo naših izseljencev. 3. Zelenič v puščavi. 4. Nam najdražja država. 5. Največji imperij. 6. Vsak kulturni jezik jo ima. 7. Glavno mesto Anglije. 8. Morski breg. 9. Božja lastnost. 10. Severozahodno kraljestvo. 11. Germanška veselisa. 12. Naravni pojav, proti katerega škodi zavaruje Vzajemna. 13. Glavno mesto Egipta. 14. Egiptsko mesto ob Nilu, kjer žive tudi slovenski izseljenci. 15. Sitna bolezen v nosu. 16. Najmanjši izmed petih delov sveta. 17. Rdeči dragulj. 18. Najmanjša upravna edinica. 19. Glavno mesto Avstrije. 20. Usluženec. 21. Najvišje gorovje v Evropi. 22. Vlada ljudstva. 23. Raztelesenje. 24. Tifus. 25. Jedilna dišava. 26. Glavno mesto Sev. Amerike. 27. Visok spominski kamen. 28. Dan v tednu. 29. Največja predvojna potniška ladja, ki se je potopila. 30. Vojskujoča se azijska država. 31. Dragocen les. 32. Glavno mesto Francije. 33. Shramba za obleko. 34. Težka in dolgotrajna bolezen. 35. Ustanova za tiskanje. 36. Nova domovina ogromne večine slovenskih izseljencev. 37. Velik ljudski shod. 38. Človek, ki je šel v tujino za kruhom. 39. Običajno dnevno čtivo. 40. Mesec. 41. Južnoameriška država, v kateri je mnogo naših izseljencev. 42. Vojaske čin. 43. Največja slovanska država. 44. Nam sosedna država na severu. 45. Nam prijateljska država na zahodu Evrope. 46. Zapadno od Jugoslavije ležeče balkansko kraljestvo. 47. Naš kontinent (del sveta). 48. Severnoevropska republika z glavnim mestom Rigo. 49. Varuh javnega reda. 49. Vesela zabava. 50. Kuga. 51. Jugoslovanska obmorska dežela. 52. Članica Male zveze. 53. Dom siromakov. 54. Jedilno orodje. 55. Zapadnoevropsko kraljestvo ob Sev. morju. 56. Zemeljski ravnik.

Prve črke nam povedo nekaj o važni narodni dolžnosti. — Rešitve je treba poslati najkasneje do 31. januarja 1938 na naslov: Uredništvo »Naše moč«, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice. Deset rešilcev dobi lepe knjižne nagrade.

IVAN JAVORNIK - mesar in prekajevalec

LJUBLJANA — Dobrobranska cesta 7, Šolski dvorci, Wolfova ul. 12, Miklošičeva c. 17 — telefon 3703 in 3157

Želi svojim odjemalcem in prijateljem srečno novo leto!

Police hrani pod ključem, najbolje pri denarju, ker ona predstavlja veliko vrednost!

Dragi prijateljki!

Novo leto je tu. Iz srca želim, da bi bilo za vas vse srečno, blagoslovljeno in veselo. In še to želim, da bi vsi v tem letu napredovali v znanju in čednosti Otroci! Vsa dolga prihodnost je vaša. Ta prihodnost vas pričakuje, da jo boste uredili v srečo in ponos slovenskega naroda in jugoslovanske države. Za to veliko nalogo se pa morate pripravljati z učenjem, marljivostjo, poštenostjo in z vso močno voljo. Naj bo tedaj novo leto za vas vse mogočen korak naprej k vzorom, k duševni lepoti in telesni moči.

Tudi vašim očetom in mamam povejte, da jim za novo leto želim vso srečo, zlasti pa, da bi užili z vami mnogo veselja.

V novo leto pojdimo dobre volje. Zato vam povem najprej dve smešnici:

Zadnjič me je prišel obiskat mali Petreček. Moško je udril v mojo pisarno, pri tem pozabil potrkati in tudi tiste stvari, ki se ji je nekoč reklo klobuk, ni snel z glave. Na obrazu so se mu poznala znamenja junaških borb iz Zelene jame. Dve svečici sta silili iz noska proti ustom, a Petreček ju je vedno z vso odločnostjo vsrkal tja, kjer je za take stvari prostor. Pa je stopil Petreček korajžno k meni in mi ponudil roko. Joj, kakšno roko! Umazana je bila, kot da je Petreček strojni ključavničar, ne pa naidebni sinko svojega očeta, vedno snažnega občinskega redarja. »Ampak, Petreček, kako moreš priti s takimi rokami k meni,« sem ga osupel vprašal. In se je takole odrezal: »Brat Ivo! Prvič sem prišel z nogami in ne z rokami. Drugič sem pa prišel s takimi rokami, ker drugih nimam.« Sapo mi je zaprla in molčal sem. Dobro se je odrezal Petreček, a roke naj si drugi le umije in nohte postrizže!

Ta je bila smešna. Druga pa je bolj žalostna. Na nalogo namreč mislim, ki sem vam jo dal v decembrski »Mladi moč«. Stavil sem vprašanje, kaj mislite storiti to zimo za reveže. Pa se oglašajo samo revni otroci, ki še črnega kruha niso na dan siti. Ali so vaša srca res tako mrzla, da na reveže nič ne mislite? Mislim, da niste. In gorje našemu narodu, če bi bili. Ako že kot otroci ne bi čutili z reveži, kaj bi šele bilo, ko boste odrasli! Upam, da so vas samo parkeljni zmešali, pa ste na odgovore pozabili. Še do 31. decembra 1937 je čas. Opominjam vas na to, če boste seveda to moje pismo še pred novim letom prejeli.

Pisali ste mi, da bi rajši reševali zlogovnice, kakor pa odgovarjali na razna vprašanja. Zato

vam za enkrat dam v reševanje zlogovnico. Zlogi so sledeči:

an, ap — ba, ba, bi — ca, ca — če — de — e — gel — ha, hi — ju — ka, ka, kli — me, — nec, no, ne — o, o — re, ro — sa — ša — ter, tok — u — va, vi — ža.

Iz teh zlogov mi sestavite besede, ki bodo sledeče pomenili: 1. Mera. 2. Suha zemlja sredi vode. 3. Zgradba, v kateri stanujemo. 4. Žuželka, ki pika. 5. Tekoča voda. 6. Tekoča jed. 7. Prva žena. 8. Opojna pijača. 9. Zgolj duh. 10. Mlada ženska. 11. Del telesa. 12. Deček, ki se uči. 13. Rega rega kvak. 14. Tvoje mamice mama. 15. Potrebujes ga, če gradiš hišo.

Nalase je zlogovnica tako lahka, da jo bo lahko rešil vsak izmed čitateljev »Mlade moči«. Seveda, kdor ne ve, čemu ima v glavi možgane, je ne bo pogruntal. Kdor jo bo pa prav rešil, mu bodo prve črke najdenih besed povedale naslov podjetja, ki že mnoga desetletja zalaga naš narod z lepimi knjigami. Prosite še vi svoje starše, da vam knjige pri tistem podjetju naročijo.

Kako je treba reševati zlogovnice, o tem sem vam že tani mnogo povedal. Za sedaj povem le, da bo moj koš požrl vse nepravilne rešitve. Nepravilna pa bo rešitev tudi, če ne boš napisal vseh najdenih besed, če ne boš čitljivo napisal svojega naslova in če ne boš povedal, koliko si star, in v kateri razred hodiš.

Nagrade za pravilno rešitev novembrske zlogovnice so zaslužili sledeči:

Gombosy Janez, dijak III. a. drž. real. gimnazije, Murska Sobota.

Miklavžina Marija, učenka, Ravne, p. Soštanj.

Seničar Ivan, učenec 4. razr. ljudske šole na Malem Slatniku, Smolenja vas 43, p. Novo mesto.

Marolt Marija, učenka 3. razr. ljudske šole na Karlovcu, Podstrmec 15, p. Velike Lašče.

Vsak izmed imenovanih prejme v kratkem po eno lepo mladinsko knjigo. Drugi jih pa posnomajte, da pridete tudi za nagrade v poštev.

Dragi otroci! V tej številki je dobila »Mlada moč« novo glavo. Ali vam je všeč? Pišite mi, kako ste z njo zadovoljni. Na uho vam lahko povem, da bo letos v vsaki številki »Naše moč« po več slik. Tako boste naš časopis s še večjim veseljem čitali.

V upanju, da ostanemo v l. 1938 prav dobri prijatelji, vas vse iskreno pozdravlja

brat Ivo.

Prof. dr. Vinko Sarabon:

Slovenci ob prevratu

Na kratko hočemo v letošnjem letniku »Naše moč« povedati, kakšno je bilo delo Slovencev ob prevratu, v letih 1918 in 1919. Treba je pa pogledati prej nekoliko nazaj v zgodovino, da vidimo idejno pripravo prejšnjih časov, čeprav takrat Jugoslavija ni bila naravnost tako zamišljena kot je danes. Treba se je tudi spomniti na borbe Slovencev v stari Avstriji. Hiter pregled dobis v knjižici, ki jo je sestavil prof. Silvo Kranjec, v »Pregledu zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Beremo o ilirskem pokretu, o revoluciji 1848/49, o absolutizmu itd.

Leta 1861 se je 15. aprila sešel hrvatski sabor, v katerem je imela večina Narodna stranka; zastopala je edinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Šest let nato, 1867, je bila sklenjena avstrijsko-ogrška pogodba, s katero je bil ustvarjen dualizem; v eni državni polovici naj bi vladali Nemci,

v drugi Madžari. Zmage Nemcev nad Francozi l. 1870 so okrepile misel jugoslovanskega edinstva in so l. decembra 1870 na sestanku v Ljubljani slovenski, hrvatski in srbski voditelji — seveda samo oni iz monarhije — poudarili edinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov ter potrebo skupnega dela na književnem, gospodarskem in političnem polju. To je bil »ljublanski jugoslovanski program«.

Medtem so bili Slovenci nastopili v kulturnem oziru pot samopomoči. Tako je bila l. 1852 na pobudo škola Slovaška ustanovljena Družba sv. Mohorja, katere delo za izobrazbo in širjenje narodne zavesti med Slovenci je vobče znano. Devet let nato, l. 1861, so bile ustanovljene prve slovenske čitalnice v Ljubljani, Mariboru, Celju in Trstu; postale so središča narodnega življenja Slovencev. Prihodnjega leta je bil ustanovljen v Ljubljani Južni Sokol. Tega leta, 1862, je dobila slovenščina

dostop v urade, najprej v sodišča, je postala torej uradni jezik. Slo je naprej. L. 1863 izhajajoči Vilharjev in Levstikov list »Naprejek«, prvi slovenski politični list v ustavni dobi, je moral sicer še istega leta prenehati, a l. 1864 je bila ustanovljena v Ljubljani Slovenska Matice, v letih 1863—67 je izhajal v Celovcu Einspielerjev »Slovenec« in leta 1867 je dobil kranjski deželni zbor prvič slovensko večino. Bil je kmalu razpuščen. Ker so nekateri poslanci, v dobri veri, da bodo pozneje dosegli večje uspehe, glasovali za dualizem, se je pričel odpor proti tej politiki »pravakov« in je bil l. 1868 ustanovljen v Mariboru »Slovenski narod« kot glasilo »mladoslovenske« opozicije. Opozicija je začela prirejati tabore pod milim nebom in se je izrekala tam za zedinjeno Slovenijo in za narodno enakopravnost.

Hohenwartova vlada je uvedla l. 1871 slovenski učni jezik v nižje razrede srednjih šol na Kranjskem, a vlada kneza Auersperga, 1871—1879, je slovensko časopisje in slovensko uradništvo ostro preganjala. Leta 1873 je pričel v Ljubljani izhajati »Slovenec« kot glasilo konservativcev, dočim je bil »Slovenski Narod« glasilo svobodomiselnih. Ker je bil vladni pritisk zelo hud, so Slovenci l. 1877 izgubili večino v kranjskem deželnem zboru in so si jo priborili nazaj šele leta 1883, ko je bila na krmilu že Slovanom prijazna vlada grofa Taaffeja (1879—1893). Slovenci so tedaj dosegli slovenske paralele na gimnazijah in enakopravnost slovenščine v šoli in uradu, seveda vse to le za Kranjsko, in leta 1882 so dosegli tudi večino v ljubljanskem občinskem svetu. V onih letih, 1880—1892, je bil deželni predsednik na Kranjskem Andrej Winkler, edini predvojni kranjski slovenski predsednik.

Naša kri v tujini

Severna Amerika.

Cleveland, Ohio. Radiopostaja WCLE v Clevelandu zelo rada prireja slovenske radioprograme za slovensko in ameriško javnost. V mesecu novembru je omenjena postaja prenašala zanimivo predavanje o največjem slovenskem pesniku dr. Francetu Prešernu. Predaval je naš odlični kulturni delavec in pesnik Ivan Zorman v angleškem jeziku. Njegov izklesani govor je vzbudil v ameriški javnosti veliko zanimanje in toplo pohvalo.

Pittsburgh, Pa. V veliki Carnegie Music dvorani je priredil zanimiv koncert svetovno znani jugoslovanski virtuos Zlatko Baloković, katerega se je udeležilo mnogo uglednih ameriških veljakov. Prebitek tega koncerta je določen za okras in opremo jugoslovanske sobe v novi univerzi mesta Pittsburgha. V ta namen so naši rojaki do sedaj zbrali že 12.932 dolarjev. V jugoslovanski sobi bosta vsela portreta pesnika Franceta Prešerna in znanstvenika Jurija barona Vege, ki jih bo poklonil ljubljanski knezoškof dr. Gregorij Rožman.

Lindsay, Nebr. V mesecu novembru je bil imenovan za papeževga hišnega prelata splošno znani slovenski župnik in dekan cerkve sv. Družine dr. Ivan Zaplotnik, ki ga pozna tudi naša javnost po njegovih številnih zgodovinskih spisih.

Barbeton, Ohio. Slovensko društvo sv. Srca Marije je praznovalo 20. novembra 30 letnico obstoja. Društvo ima 308 članic in je finančno med drugimi devetnajstimi društvi v Barbetonu najmočnejše.

New York. Najstarejše slovensko podporno društvo sv. Frančiška Serafinskega je na zelo slovesen način praznovalo svoj 40 letni jubilej. V tem društvu so včlanjeni v pretežni večini naši rojaki iz Domžal. Duhovni vodja je priljubljeni slovenski župnik Edvard Gabrenja, ki je lani prvič obiskal domovino svojih staršev.

Butte, Montana. Te dni so obhajali naši rojaki 45 letnico društva sv. Janeza Krstnika, ki šteje nad 1000 članov in članic. Velikih in pomembnih slavnosti se je udeležilo zelo veliko okoliških slovenskih društev z zastavami.

Newburg, Ohio. Pevsko društvo »Zvon«, ki ga vodi odlični slovenski kulturni delavec med ameriški Slovenci Ivan Zorman, je priredilo veličasten koncert v spomin na 100 letnico rojstva Antona Försterja. Združeni pevski zbori so proizvajali petnajst najlepših Försterjevih skladb.

Waukegan, Ill. V velikem auditoriju šole Matere božje so priredili slovenski mladinski pevski zbori pomemben koncert, ki je globoko odjeknil v dušah naših izseljencev. Udeleženec tega koncerta poroča: »Dokler bodo naši zbori prirejali tako

L. 1888 je začel dr. Anton Mahnič v »Rimskem katoliku« zastopati dosledno katoliško stališče Slovencev in je pripravil ustanovitev katoliške slovenske stranke. In l. 1892 se je vršil v Ljubljani l. katoliški shod. Tri leta nato, l. 1895, je Katoliško-narodna stranka dobila na Kranjskem vse kmetijske mandate, a l. 1896 se je zvezala proti nji Narodno-napredna stranka z Nemci ter z njimi skupaj zavlada v deželnem zboru. Ker je bila l. 1896 ustanovljena v Ljubljani tudi Jugoslovanska socialno-demokratska stranka, so obstojale tedaj torej tri slovenske stranke. Katoliško-narodna stranka je l. 1905 spremenila svoje ime in se je imenovala odslej naprej, noter tja do prevrata »Slovenska ljudska stranka« (S. L. S.). Dve leti nato, 1907, so se vršile v Avstriji prvič volitve po splošni in enaki volilni pravici in je dobila S. L. S. od 23 slovenskih mandatov 17. In ko je bila l. 1908 tudi za kranjski deželni zbor izvedena volilna reforma, je dobila S. L. S. 28 mandatov od 50; takrat je bilo nemško veleposestvo še zelo močno.

Istega leta je Avstro-Ogrska priklopila Bosno-Hercegovino svojemu drž. območju, in kranjski deželni zbor je priklopitev pozdravil kot »prvi korak k združenju vseh južnih Slovanov monarhije v državno-pravno samostojen organizem«. Torej naj bi obstojale tri države in naj bi na mesto dotodanjega dualizma stopil trializem. Socialno-demokratska stranka je leto nato šla še dalje in je na konferenci v Ljubljani v »živolski resoluciji« postavila za cilj »popolno narodno združenje vseh južnih Slovanov, ne glede na različnost imena, vere, pisave in jezikov«.

L. 1912 je izbruhnila balkanska vojna, ki je misel združitve vseh Jugoslovancev zelo poživila. Prišli smo v najnovejši čas.

lepe slovenske koncerte, bo to znamenje, da slovenstvo v Ameriki še vedno krepko živi. Poleg tega pa ima vse to še večji pomen v tem oziru, ker se z lepo slovensko pesmijo naša mladina vežba v slovenskem duhu in na ta način bo ostala zvesta našim tradicijam.

Chicago, Ill. Naši rojaki so si ustanovili »Prosvetni krožek«, ki ima namen, poživeti in dvigniti versko, narodno in kulturno življenje med katoliškimi Slovenci. Enake krožke ustanavljajo tudi po drugih slovenskih naselbinah, kamor žele pritegniti kar največ naše mladine.

Južna Amerika.

Buenos Aires. Slovensko društvo »Tabor«, ki je najstarejše in največje v Buenos Airesu in sploh v Južni Ameriki, je v besedi in pesmi predstavilo našo domovino argentinski javnosti. Naši odlični kulturni pionirji so prevedli najlepše slovenske narodne pesmi in Vodopivčovo opereto »Sreče in denar« v kastiljansčino. S temi kulturnimi dragulji so v mesecu novembru nastopili pred argentinsko javnostjo, ki se je o izbrano uspehi akademiji zelo pohvalno izrazila. O tej akademiji poročajo naši rojaki: »Večer, ko so prvič stopili med nas ugledni argentinski javni delavci, nas je tako presenetil, da smo bili vsi iz sebe. Ko so argentinski odličniki poslušali našo lepo pesem, so neprestano ploskali in prosili, naj pevci pesmi ponavljajo. Burne ovacije je doživel zlasti moški kvartet »Jadran«. Akademija, ki je trajala dve uri, se nam je zdela, da je minila v nekaj minutah.«

Francija.

Tucquegnieux — Marine. Izseljensko nedeljo in praznik narodnega zedinjenja smo proslavili v nedeljo, dne 28. novembra, na zelo lep način. Vsa prireditve je izžvenela v vročo in nujno željo, da bi naša država sklenila s Francijo tako delavsko reciprociteto pogodbo, kakor jo imajo vse druge države. Ob tej priliki nas je obiskal naš generalni konzul iz Metza dr. Albert Ilič, ki je prinesel društvom lepe slike našega kralja, otrokom pa sladkih bonbonov. Vsem v domovini, zlasti pa bralcem »Naše moči«, pošiljamo tople domovinske pozdrave.

Nemčija.

Gladbeck. Dne 26. decembra bo obhajal vestfalski Slovenec Aleš Čepin novo mašo v cerkvi sv. Lamberta. Naši rojaki se bodo v polni meri udeležili te izredne slovesnosti. Slovensko slavnostno pridigo bo imel vodja vestfalskih Slovencev g. vikar Božidar Tensundern.

(Poroča Jože Premrov.)

Ilustracije in klišeji!

dajo reklami šele pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotisk & Knjigotisk
Bakrotisk & Klišarna
Litografija & Offsettisk

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6**

Tolmačenje tujke. Učitelj razlaga pomen besede »abstraktno«. Med drugim reče: »Skratka: abstraktno je nekaj, česar ne moremo prijeti. Jožek, povej mi sedaj eno abstraktno besedo!« — Jožek: »Razbeljeno železo.«

Uspeh gledališča. Ida: »Kaj si pa gledala snoči v gledališču?« — Štefka: »Divjega lovca.« — Ida: »Torej si se vendar seznanila z našim velikim Finžgarjem.« — Štefka: »Ne, on se piše Rihteršič in ni posebno velik.«

POZOR!

Podeželskim nakupovalcem koz, železa, cunj in rob se nudi lep postranski zasluzek. Naslovi naj se pošiljajo upravi »Naše moči«, Ljubljana - palača Vzajemne zavarovalnice.

Zaman ves trud. Gospod Jakob se vrne pozno ponoči domov. Pred vrati svoje hiše najde na tleh ležečega pijanca in mu pravi: »Pa vendar ne mislite kar tu prenočiti? Ali ne morete vstati?« — Pijanec: »Morem, a nima smisla. Če vstanem, itak zopet padem.«

Velika redkost. Starinar: »Tole tu je izredna redkost: revolver, ki ga je nosil Kolumb, ko je odkril Ameriko.« — Kupec: »Ali takrat vendar revolverjev sploh še niso poznali.« — Starinar: »Saj prav zaradi tega je ta redkost.«

TEODOR KORN - Ljubljana, Poljanska cesta
krovski in kleparski mojster, vodovod, centralna kurjava
zeli vsem svojim strankam
srečno novo leto!

Odkrit napad. Mlad par se sprehaja spomladi ob gozdu. Pa pravi ona: »Glej, dragi možiček, vsako drevo dobi na pomlad novo obleko!« — »Da, a si ga napravi samo,« pravi on.

Umetniška slika. Slikar Čopič: »Tole svojo sliko nameravam podariti kakemu dobrodušnemu zavodu.« — Časnikar Stilček: »Najbolje, če jo poklonite Domu slepih.«

Mimica Konič:

Mlin nad Savo

(Nadaljevanje.)

IV.

Po onem strašnem potresu se je zemlja tresla še štirideset dni in noči, da so ljudje živeli v vednem trepetu. Cerkve so bile nabito polne in mašnik je molil pred oltarjem v žalnem plašču:

»Kriste eleison!«

Ubogo ljudstvo je stezalo roke k nebu in ponavljalo:

»Kristus, usmili se nas!«

Izpred oltarja so se dvigali oblaki kadila Bogu v pravni dar. Ljudje so klečali s sklonjenimi glavami in ena sama prošnja se je trgala iz globine prs in hitela pred nebeški prestol:

»Šibe potresa — reši nas, o Gospod!«

Strašni bič, ki je padal na ubogo pokrajino, je odnehal in pomlad je vtila v srca novo upanje. Rane so se celile počasi, a vztrajno. Ljudje so hoteli popravljati podrti stavbe, življenje je šlo naprej po starem tiru, počasi se je obnavljali stari red. Pač so se še srca premmogih krčila v bolesti za dragimi osebami, ki so postale žrtev potresa, a taka žalost se je zaprla v srce in tam polagoma ozdravljala.

V mlinu je bilo vse po starem. Kolesa so se vrtela, stope so ropotale in mlinar Jurko je ob večerih sameval na stopnicah pod pajkelnom ter zamišljeno upiral uči v tla. Tudi mlinarica si je že opomogla od prestanega strahu, ki jo je spravil skoro ob pamet. Tine pa je bil stari veseljak, njega nobena žalost ni dolgo držala.

Pomlad je bila, tista lepa, roznata pomlad, z mehkiimi meglicami in sanjaviimi oblaki na nebu. Sem od planin je prihitela, objela je vso pokrajino in jo poljubila s svojim večno lepim, deviškim poljubom. Čez poljane je zavel vetrič, lahko je pobožal vsako bilko. In zjutraj, o čuda! Cvet pri cvetu na žametno mehki, smaragdno zeleni travi. In popje na drevju se je odprlo, vse je zacvetelo v beli in rožnati barvi, kamor je prišel dih Vesne. Ljudje so hiteli na polje, trdi, razorani obrazi gospodarjev so bili polni vselega upanja, oči so božale rjavo grudo, ki je počivala v pomladnem soncu. Zemlji so utripala srca ljudi, njej, ki te priklene nase z neizmerno močnimi vezmi, njej, ki ne pozna nezvestobe, njej, ki ljubezni nikdar ne zataji. In trdi gorenjski kmet se je razgovarjal z zemljo kakor z ljubim otrokom, božal jo in ljubkoval kakor ženin zalo nevesto. Posvetil ji je skrb, delo svojih rok ji je dal, gnojil jo z znojem in obračal s krvavimi žulji na rokah. A kaj je znoj, kaj krvavi žulji, kaj trpljenje! Ljubezen do zemlje, ki je kmetu mati, nevesta in hčerka obenem, ljubezen do nje je pač vredna trpljenja. Saj ona poplača, stotero poplača preleti znoj.

Ko pride v deželo pomlad, tedaj priplava sem od Storičica nekaj, pa hiti naprej čez Savo in sveti Jošt do zelenega Blegaša in še dalje. S sladkostjo napolni srca, posebno mlada srca, da v njih s podvojeno močjo zakipi val ljubezni.

Vso pokrajino je Vesna posula s cvetjem in tudi Grabna se ni ognila. Sava pod mlinom je glasneje žuborela, studenec, ki je gnal kolesa, je živahneje šepetal mlademu mlinarju sto porednih stvari na uho. Vse grmovje okoli mlina je cvetelo in zelenelo, bodeči črni trn je bil posut z nežno belimi cvetovi. In trava okrog samotnega mlina je zelenela, plahe marjetice so se skrivale v njej. Ptiki so na vsegodaj prepevali krog mlina in dramili Jurkota. Mladi mlinar je vstal, podnetil ogenj in pristavil zajtrk, potem pa je hitel ven in se umil v mrzli vodi bistrega studenca. Drgnil si je otrple ude z ostro studenčnico in prhal kakor razposajeno mlado žrebe. Zdelo se mu je, da ga še ptiki poznajo in ga radostno pozdravljajo: »Dobro jutro, Jurko! In mladi mlinar jim je veselo odzdravljalo: »Tudi vam dobro jutro in srečen dan, ptiki-nagajivčki!« Pogledal je črnooki in črnolasi mlinar navzdol in vedno znova ostrmel nad lepoto, ki jo je pil vse življenje, pa se ji je še vedno čudil. Sava se je blestela tako lepo, kakor bi se po strugi pretakalo samo čisto srebro. Čez reko se je vzpenjal obok rožnate svetlobe, tako mehke, očarljivo lepe, da je Jurko vedno znova strmel vanjo. In gozdovi na pobočju svetega Jošta, tisti temnozeleni gozdovi, ki šume iz stoletja v stoletje Vrh gore pa je poln rdečkaste svetlobe, bela cerkvice na vrhu se blešči v pomladnih sončnih žarkih kakor biserni diadem na čelu črnolase kraljice. Šmarjetna gora je pa en sam plamen mehke, božajoče svetlobe, prelivajoče se jutranje zarje.

In tedaj nenadoma zazvone zvonovi, skoro vsi naenkrat, kakor bi bili dogovorjeni. Na Okroglem zvoni veselo, v Kranju resno in tegobno, iz Besnice odmeva: »Bim-bam-bom. bim-bam-bom.« S svetega Jošta in s Šmarjetne gore se čuje veseli, živahni glas zvonov. O, v Grabnu ni samotno! Sem prihaja šelest temnih lesov, sem se čuje ubrana, milozvočna pesem zvonov. Jurko gleda in posluša, srce se mu topi od blaženosti. Mrak je odbežal iz Grabna, vse se smeje, še počine ožive in marsikaj povedo mlademu mlinarju. In mlinar zdaj razume mater, ki noče iz Grabna, in pravi: »Tu mi je bilo življenje, tu mi bodi še smrt!«

Ljudje pravijo, da je Graben neprijazen in da temna groza diha iz njega. Jurko ve, da je Graben mračen in strašen jeseni in pozimi, tedaj, ko so vsepovsod samo mračne sence. Spomladi in poleti pa je v teh skalnatih pečinah lepote več, kakor je moreš najti gori na ravnini, kjer gospodujeta zavist in sebičnost.

Res je mlin v Grabnu večkrat poln čudne otožnosti, a prav ta njegova posebnost zajame človeka in ga tako popolnoma pritegne nase, da nikdar več ne želi ubežati iz njenega objema. In kakor mati, tako govori tudi kodrolasi mlinar: »Kaznuj me, Bog, za vedno obrni pogled od mene, če se kdaj izneverim tej globeli, ki me je rodila in vzgojila!« In Jurko se je ob takih sončnih dneh čutil čisto srečnega, prav ničesar mu ni manjkalo. Kaj bi pogrešal? Imel je posestvo in mlin, imel je gori na ravnini dekle, ki ga je ljubilo. Kaj naj hoče še več? Sončni žarki so ga pozdravljali, ptiki so mu peli in cvetje je dehtelo k njemu samemu, gozdovi so mu šepetali svoje tajnosti in valčki so mu glasno in sladko žuboreli. Kaj naj bi še pogrešal mladi mlinar? Saj je imelo še celo njegovo lepo, temno lice ogledalo v savskih valovih.

Ko se je Jurko vrnil v mlin, je ogenj veselo plapolal. Jurko je odprl okno in v mlin je planil cel snop sončnih žarkov.

Ob takih dneh Jurko ni čutil v srcu niti sledu nezadovoljnosti. Brat Tine pa ni videl take lepote, ni je znal užiti in mu je bilo pust.

Sobotnega popoldneva, ko je Jurko nasipal moko v mehove in si žvižgal veselo popevko, je Tine poveznil klobuk na glavo in hotel iti kar tako skozi mlin.

»Kam zopet greš?« ga je Jurko prijel za rame.

»Pusti me, no. Zmerom čepiš doma, kmalu boš postal tak kakor skisano mleko.«

»Saj se ti zadosti vlašiš okrog. Pogledj vendar, kako je doma lepo. Sonce tako svetlo sije in Sava prekrasno blešči, vsepovsod vidiš polno cvetja in ptiki tako lepo žvrgete.«

Tine se je zasmel.

»Ah, pojdi ti s tvojo lepoto. Jaz nimam nobene želje, da bi čepel doma in ogledoval Savo, pečine, poslušal zoprne ptice in kar mi ti še vse več povedati.«

Jurko je bil užaljen: »Tine, ti si čuden.«

Tine se je obrnil in mu zabrusil:

»Ti si čudak. Zato pa ne vidiš, kako je z Minco Zoranovo.«

Jurko je zazijal od začudenja.

»Kaj je z njo? Povej mi hitro!«

Tine se je obrnil in mu brez usmiljenja povedal vse.

»Vidiš, ti čepiš tu v Grabnu in poslušaj ptičje petje, gori ti pa grajski Oton zalezuje Minco.«

»Kaj govoriš?« se je zgrozil mlinar.

»To, kar vedo že vsi: da je grajski Oton Minco vedno za petami,« je ravnodušno rekel Tine.

Jurkotu se je stemnilo pred očmi, moral se je nasloniti na steno.

»To vendar ne more biti res,« so šepetale njegove blede ustnice.

Tine je zmajal z rameni:

»Hm, mora že biti res, če je meni Oton sam povedal in vsi ljudje že govore o tem.«

Jurkotove oči so čudno zableščale.

»To mu izplačam, pritepenču!«

»Kakor hočeš.«

»Ubijem ga!« je togotno zakričal Jurko.

»Tvoja stvar.«

Tine je brezbrizno odhajal iz mlina, Jurkotu je pa divjal v prsih tak vihar kakor še nikdar v življenju.

Tine je šel proti Kranju in se ustavil v znani gostilni ob cesti. V gostilni sta zopet bila oskrbnik in vicedom. Za vrati so sedeli trije tovarniki,

drugoval jim je oskrbnikov sin Oton. Ko je uzrl Tineta, je veselo poklical zvestega pajdaša:

»Hej, Tine, k nam prisedi!«

Tine je prisedel, oštr je postavil predenj vrč medice, potem pa je odšel drugovat onima dvema. Tine je srkal medico, pa ni bil nič kaj dobre volje. Čez čas je vprašal oskrbnikovega sina:

»Kaj je z Minco?«

Mladenču se je veselo lice zmračilo:

»Ni tako lahko, kakor ti misliš. Dekleta poznam, da je zelo odločna, pa se ji ne upam prav približati. Sicer vem, da bi me ta golobitica imela rada, le do nje si ne upam.«

Tine je odmajal z glavo:

»Ne vem, Oton. Pusti rajši celo stvar pri miru in ne lazi za dekletom. Veš, ona je ljubica mojega brata.«

»Jurkota?« je osupnil Oton.

»Da.«

»Hudiča, ta bi mi pokazal pot od nje!«

»Zato ti svetujem: pusti jo pri miru. Saj je še dosti deklet.«

Oton je odkimal:

»Ne, ne. Dosti jih je, rad imam pa le njo.«

Tine ni rekel nič več, molče sta pila.

Čez čas je zopet vprašal Oton:

»A kdo je vso stvar Jurkotu natvezel?«

»Ne vem,« se je hitro zlagal Tine. »Saj niti ne vem, če on kaj ve o tebi. Povedal mi je le, da se pri Minci ženi.«

»O, potem pa že ne odneham.«

»Kakor hočeš, posledic boš sam kriv.«

»Kakšnih posledic?« je hlastnil Oton, »ali bi me Jurko morebiti...«

»Nič ne vem,« se ga je otrese Tine.

Ko sta izpila nekaj vrčev medice, se jih je prišla boljša volja. Tudi tovarniki so se odobrovoljili in jeziki so se jim razvezali.

Tovorniki hodijo vedno iz kraja v kraj, nobena novica jim ne ostane skrita. Bela cesta, hitača v daljavo, jih vabi s seboj. Kdor je enkrat tovoril, ta ne bo zlepa doma gladiil zapečka. Bela cesta ima moč na človeka, ona ga vabi s seboj, vedno dalje, vedno dalje. In je res lepo hoditi po beli cesti, vodeči v široki svet. Ob cesti stoje hiše, z oken visijo nageljni cvetovi, žareči, kakor ogenj. Pred hišami na klopecah pa sede zala dekleta. Tovorniki gredo mimo hiše, pozdravljajo lepe deklice in one se nasimljajo pa zardevajo. Marsikatero oko ljubeče spremlja tega ali onega med mladimi tovarniki, a za to se tovarniki ne menijo. Pridejo v gostilnico, pa tam govore in pripovedujejo o novicah, nabranih širom dežele, o čudnih strahovih in prikaznih, ki jih srečujejo na poti. Govore o dekletih, nobeden ne vzame v misel žene ali zaročenke. Tovorniki se ne ženijo, oni ne marajo trpljenja v dveh. Tudi zaročenk in ljubice nimajo; tovarnik ne dela obljub in ne daje besede. Ves svet je njihov, dekletom se nasimljajo, pijejo vino z njimi, prosijo jih za šopke, več pa ne. Oni so svobodni, njihova ljubica je cesta, dolga in bela, vodeča v nedogled.

Tovorniki so pili in Tine jih je prvi nagoval:

»Hej, vi prehodite ves svet, povejte nam kaj lepega.«

Veseli tovarniki so se zasmeli in eden med njimi je rekel:

»Nič novega ne vemo povedati, čeprav vse dežele prehodimo, za nos dekleta vodimo.«

In mladi tovarnik je pil medico, potem pa si je obrisal ustne z rokavom in zapel veselo popevko:

»Po Štajerskem sem hodil,

za nos dekleta vodil,

po meni bridko uzdišejo,

solzice svetle brišejo.

Oh kaj bo zdej, oh kaj bo zdej,

tako ne pojde več naprej.«

Drugi tovarnik, že na pol pijan, je zapel:

»Kdor ima ljubice po tri,

tak dolgo glavca ga boli,

da ga zagvisno umori.«

A oni prvi mu je odgovoril, da so vsi gostje pristuhnil:

»Bo prišel svetga Vida dan,

ne bodem fantič več bolan,

veselo vriskal bom in pel

in zopet fantič bom vesel.«

»Lepo ste peli, o mladi tovarniki,« so jih soglasno hvalili.

Tovarniki so bili veseli pohvale in prvi med njimi je govoril:

»Ej, koder sonce teče, povsod se tovarnikom kruh peče, in kjer so svetle kamnice, povsod imajo tovarniki ljubice.«

»Hej, mladi tovarniki,« se je oglašil za mizo vicedom, »ali pa še niste nikoli čuli pesmi o mlademu tovarniku, ki je za nos vodil dekleta, nazadnje se je pa zaljubil v lepo mlado Ančko. A Ančka je umrla in tovarniku je na njenem grobu počilo srce. Ali res še niste čuli tiste pesmi:

Bil Anzelj je, tovarnik mlad,
ki je imel dekleta rad.«

»Poznamo tisto pesem!« so klicali tovarniki. »Poznamo pa tudi ono pesem o Marjetici, hčerki grofovi, ki je čez grajsko obzidje skočila, ker ni mladega tirolskega tovarnika dobila.«

»Vam se ne pride do konca,« se je nasmehnil vicedom.

»Kako bi prišli nam do konca, ko pa slišimo in znamo vse popevke, kar jih po svetu pojo,« so se smejali tovarniki.

Ostir je donášal vedno nove medice; dobre volje in veselih dovtipov ni zmanjkalo.

Ko se je jelo mračiti, se je vzdignil Tine in povabil Otona:

»Pojdi z menoj!«

»Kam greš?«

»V Zabukovje.«

Oton je plačal zapitek za oba in odšla sta. Po poti je Oton zopet napeljal govorico na Minco.

»Tine, ti praviš, da se Jurko ženi pri njej?«

»Pri kom?« je vprašal polpijani Tine.

»Pri Minci, no.«

»Jurko, da.«

Nekaj časa sta molčala, potem je rekel Tine:

»Za dekleta vem, ki si ji ti po volji. Nje se primi in ne zaviraj mojemu bratu.«

»Katera je?«

»Marinka, Rebernikova. Saj greva nocoj vasovat gori.«

»Eh, briga me Marinka!«

»Potem ti pa ne vem svetovati,« je nejevoljno rekel Tine.

Toda Oton ni mogel dolgo molčati, spet in spet je tiščal v Tine:

»Kaj meniš, ali bi me marala?«

»Marinka?«

»Ne, Minca.«

»Kaj vem,« je bil Tine že jezen.

»Pa vendar,« je silil Oton vanj.

»Eh, pusti me! Samo babe ti hodijo po glavi.« Oskrbnikov sin je zmajal z glavo.

»Čuden si, Tine. S teboj pa res ni mogoče govoriti.«

»Od bab že ne,« mu je pribelil Tine svojo.

»Kaj sem jaz kriv, če sem se tako zelo zagledal v zvezdnate oči lepe Mince,« je na pol jokaj pijani Oton.

»Norec si vedno bil in boš. In mar bom jaz kriv, če ti moj brat, ki po neumnosti ne zaostaja za teboj, razbije butico?«

»O, tega ne stori. Minca vendar mora biti moja.«

»Tepec, bodi mi že tiho,« je robantil Tine. »Če mi ne boš pustil neumnih bab pri miru, te vržem čez most v Savo, da se ti bo gorečnost ohladila.«

Oton je previdno umolknil, ker je vedel, da bi pijani Tine res utegnil narediti, kar je obetal.

V Zabukovju še niso spali, ko sta prišla Tine in Oton. Veseli gorjanci so bili zbrani pri Reberniku v hiši in čas jim je hitro potekal. Vasovalca sta se že streznila, preden sta prišla v Zabukovje.

»Dober večer, prijatelji!« sta pozdravila.

(Dalje prih.)

Najbolj napet trenotek

8 letna Mirjam drži v roki prvo številko, s katero je g. Kumer zadel 5000 din. Okoli žare so z leve na desno: kr. javni notar Pleiweis Karol, glavni urednik »Naše moči« Ivo Peršuh ter odgovorni urednik »Naše moči« in podpredsednik Vzajemne zavarovalnice prof. Janko Mlakar. V ozadju stojijo uradnika Vzajemne Pucelj in Dejak, glavni knjigovodja Vzajemne in član uprave »Naše moči« Juršič Karol, član uprave »Naše moči« Petelin Stanko, člana uredniškega odbora »Naše moči« ravnatelj Karitas Jeglič Tone in Vindišar Anton.

Knjižni dar Mohorjeve družbe

Naša najstarejša ljudska književna založba je spet razposlala svoj književni dar, ki letos obsega 6 lepih zvezkov. Deset in desetisoč so željno pričakovali nove Mohorjeve knjige, ki jim bodo ob pozimskih dneh vir lepih doživetij in bogatih duševnih užikov.

Na prvem mestu moramo imenovati Koledar. Izšel je v isti umetniški opremi kot lani. Akad. slikar Pengov je dal Mohorjevemu koledarju slikarsko opremo v duhu pratike, a s tolikim umetniškim življenjem, da veže bralca (bolje gledalca) s slehernim vinjeto in sliko. Vsebinsko je letošnji koledar še pestrejši od lanskega in v tem oziru prava ljudska čitanka.

Kot 90. zvezek večernice nam je napisal pač vsem Mohorjanom že predobro znani pisatelj Ivan Zorec četrto knjigo o stiških belih menihih pod naslovom »Izgubani menihi«. Kakor dosedanje knjige odlikuje tudi to sočen dojenjski jezik, predvsem pa velika ljubezen do predmeta samega.

Dobrodošel nam je »Družinski molitvenik« ne-

znanega pisatelja. Vsebuje molitve in pesmi, ki jih vernik najraje moli in poje.

Iz »Mladike« znani pisatelj Jan Plestenjak je napisal samostojno povest »Bajtarji«, ki je verna in umetniško pomembna slika sodobnih težkih družinskih razmer.

Jakob Grčar, ki je Mohorjeva družba že izdala njegove spomine iz ruskega ujetništva pod naslovom »Deviška zemlja v krvi«, je sedaj napisal pod naslovom »Preko morij v domovino« še svoje spomine s povratka iz Vladivostoka v rodno zemljo. Kot prva je tudi ta knjižica pisana živahno ter jo bo zlasti mlajši rod, ki so mu dogodki l. 1920 še tuji, čital z velikim zanimanjem. Knjižgo krasi obilica izvršnih fotografij.

Končno je med rednimi izdanji izšlo še »Življenje svetnikov«, ki ga bralci vedno z nestrpnostjo pričakujejo.

Poleg šestih rednih knjig nam je letos za doplačilo poklonila Mohorjeva družba še 5 knjig: Bolgarske novele v izboru in prevodu Toneta Potokarja, Poljske novele v izboru in prevodu Fran-

Oster jezik. Starejša sestra pravi Tinčetu: »Ali je gospodična učiteljica morda opazila, da ti pomagam pri domačih nalogah?« — Tinče: »Da. Dejala je, da je nemogoče, da bi sam napravil toliko napak.«

Vesel in blagoslovljen Božič ter srečno novo leto

želi tvrdka

BREGAR-KREK
LJUBLJANA

palača »Vzajemne zavarovalnice«

Na debele! **Moka - Žito** Na debelo!

Vloga plemstva. Za časa rajne Avstrije je na Dunaju v neki boljši družbi nekdo rekel: »Plemstvo je vez med cesarjem in ljudstvom.« Nekdo pa je pristavil: »Da, prav tako kot je pes vez med lovecem in zajcem.«

HRANILNICA IN POSOJILNICA

V KAMNIKU (ŠUTNA 22)

reg. zadruga z neom. zav.

Obreduje hranilne vloge
po dogovoru do 5%

Želodec in žeganje. Kmet: »Rad bi imel nekaj za pokvarjeni želodec.« — Lekarnar: »Kdo pa si je pokvaril želodec?« — Kmet: »Dosedaj še nihče, a jutri je pri nas — žeganje.«

*

Iz fizike. Učitelj govori o vplivih toplote in pravi: »Pod vplivom toplote se telesa raztezajo, pri mrazu pa krčijo. Kdo mi ve povedati primer?« — Stanko: »Poleti so dnevi dolgi, pozimi pa kratki.«

*

Čustveni slon. Cirkus ima na sporedu tudi slona, ki zna igrati na klavir. Tako je bilo zapisano na reklamnem letaku. Ljudje so drli v cirkus. Ko so pa pripeljali slona pred klavir, je slon stal pred klavirjem in mahal z repom. O igranju ni bilo niti govora. Cirkuski ravnatelj reče občinstvu: »Slavno občinstvo naj oprost! Slon od samega ganotja ne more igrati. V klavirskih tipkah je namreč spoznal robe svoje pokojne matere.«

Sorodstveno razmerje po svaštvu

Kdo mi je svak in katera mi je svakinja? — To ob sebi umljivo pojmovanje sorodstvenega razmerja med brati in sestrami zakonskih drugov premnogim še ni jasno. Zato se večkrat pojavlja tako vprašanje. — Naj torej damo širokemu krogu naših bralcev malo pojasnilo, čeprav se je tudi drugje že pisalo o tem.

Največkrat se pojavlja vprašanje, kaj je svaštvo v drugem kolenu, posebno glede na določilo § 28., t. 8., zakona o občinah, ki pravi, da ne morejo biti občinski odborniki

»tisti, ki so s predsednikom ali člani uprave v krvnem sorodstvu do vštete četrtga kolena ali v svaštvu do vštete drugega kolena«.

Krvno sorodstvo ne more vzbujati nikakih pomislekov, ker prihajajo pri tem v poštev samo oni neposredni sorodniki, ki izvirajo iz zakonske zveze staršev. To so torej njihovi potomci, predvsem sinovi odnosno bratje med seboj; vnuki, nečaki, bratranci in druge stranske vrste potomcev. — Pri vseh teh obstoji pravo krvno sorodstvo, ki izključuje možnost, da bi bili soprizadeti v upravi občine v smislu navedene omejitve — ker je uprava občine prvenstveno celokupni občinski odbor.

Nekaj drugega pa je svaštvo, ki se ne more istovetiti s krvnim sorodstvom. — Pod pojmom »svaštvo« razumemo namreč samo gotovo razmerje moža do sorodnikov žene — odnosno žene do sorodnikov moža. — V danem primeru je torej brat moje žene moj svak. V svaštvu sva si tako v drugem kolenu — in sicer prav tako, kakor sta si v drugem kolenu v krvnem sorodstvu kot brat in sestra on in moja žena.

Sestra moje žene je moja svakinja. Tudi to je svaštvo v drugem kolenu, ki pa pri javnih funkcijah ne prihaja v poštev. — Pač pa je treba pomniti tole: Mož moje svakinje — ni moj svak, da si svak moje žene, kar pa glede na njeno svaštveno razmerje ne more imeti pravnega učinka name. — Ako sem (recimo, da bi bil) jaz župan ali član občinske uprave, tedaj bi moj svak (t. j. brat moje žene) ne smel biti občinski odbornik. Lahko pa je to mož moje svakinje (sestre moje žene), ker z njim nisem v svaštvu niti v dvajsetem kolenu.

Iz povedanega izhaja, da je svaštvo le enostransko za enega samega zakonskega druga, da pa ne obstoji svaštveno razmerje med svaki (ali svakinjami) druge zakonske polovice ali zakonskega druga.

To je treba vedeti!

F. K-n.

Dobro ga je zavrnil. Vinko: »Ti, tvoja ušesa so pa vsak dan daljša.« — Matic: »Kajne, iz mojih ušes in iz tvoje pameti bi se dal napraviti sijajen osel!«

Med otroci. Hanka: »Mi smo z našo služkinjo čisto domači, kot da bi spadala k družini.« — Hedica: »Mi pa ne. Mi moramo biti napram naši zelo vljudni.«

Čarovnik v zadregi. Čarovnik vpraša občinstvo: »Prosim, naznačite mi nekaj, kar bom začel, da bo izginilo.« — Glas iz občinstva: »Moja kurja očesa.«

Pogovor mladih zakoncev. Ona: »Jaz ne najdem v zakonu tega, kar sem pričakovala.« — On: »Jaz pa najdem polno takega, česar nisem pričakoval.«

Kratkovidni zobozdravnik bolniku: »Oprostite, pomotoma sem vam izdrl zlati zob.« — Bolnik: »Ne vznemirjajte se, gospod doktor! Izdrl ste mi le zlat gumb iz ovratnika.«

Naši »zlati« otroci. Mama je šla s Francem na sprehod. Prišla sta do globokega ribnika. Mama je ljubeče pobožala Franca po licih in ga vprašala: »Francček, kaj bi storil, če bi jaz padla zdajle v ta ribnik?« — »Le nič se ne boj za mene,« je mirno odgovoril Francček. »Bi že sam našel pot domov.«

ceta Vodnika, socialno povest Fr. Milčinskega »Ptički brez gnezda«, Bogomira Magajne »Čudovito pravljico o Vidu in labodu Belem ptiču« ter inž. Radota Šturma obširno in edinstveno razpravo o »Krompirju«.

Ko to pišemo, so knjige že v rokah Mohorjanov. Prepričani smo, da so Mohorjani letos prav z vsemi knjigami zadovoljni. Zato se ne spuščamo v podrobno oceno posameznih knjig.

Zdravstvena šola

Kramljanje o želodčnih težavah. Praktični zdravniki bi lahko pripovedovali dolge in pester zgodbe o tem, kaj vse slišijo od ljudi, ki prihajajo k njim po pomoč zoper bolečine v želodcu. Ta meni, da je nekaj takega snedel, s čimer si je pokvaril želodec. Oni zopet misli, da je kaj takega spil, pa ga sedaj črviči po želodcu. In vendar največkrat želodec ni kriv bolečin. Kakšna brezpomembna okvara na jedilih še ne povzroča okvar v želodcu. Za take okvare je potreben ali strup ali kake bolezenske klice, ki jih pa pri današnjem stanju zdravstvene službe na jedilih le redko najdemo. Kaj se zgodi, če človek zaužije preveč hrane ali zaužije pokvarjeno ali celo zastrupljeno hrano? To, kar stori pameten gospodar, če se mu v hišo vtihotapi nepridiprav. Za tilnik ga pograbijo — hop! — čez prag. Nepridiprav se upira, brca okoli sebe in tako tudi gospodar doživi to in ono neprijetnost. Podobno dela želodec. Upre se strupu in neprimerni hrani. Zato nastopi driska, bruhanje in boleči krči (kolika). V takih slučajih je treba želodcu pomagati in jemati odvajalna sredstva, se postiti, predvsem pa počivati, da ne bi želodca z nepotrebnim gibanjem ovirali v čiščenju.

Največkrat pa težave v želodcu nimajo neposredne zveze z zaužito hrano. Bolečine v želodcu nastajajo največkrat zaradi posebnega (spasmodičnega) krčenja gladke mišice v želodčnem ostenju ali v ostenju debelega črevesa. Ta krčenja pa lahko povzročijo najrazličnejša obolenja človekovega organizma. Tako se lahko vzrok takim krčenjem razni prehladi, obolenja oči, pljuč, ledvic itd. Na sploh so mišice želodca in debelega črevesa zelo občutljivi znanilci, v kakšnem stanju se nahaja človekovo telo. Zato zdravnik pač navadno posluša bolnika, ko toži o želodčnih bolečinah, po preiskavi pa mnogokrat začne z lečenjem pljuč ali kakega drugega organa.

Kakšno starost dočakajo ljudje

Na splošno je malo ljudi nad 80 let starih, kar ugotavlja že sv. pismo. Če bi bilo res, da je človek samo popolneje razvit sesavec, bi moral človek doseči približno starost 120 let. Povprečna starost sesavcev znaša namreč približno šestkrat toliko let, kolikor let potrebujejo, da popolnoma dorastejo.

Da ne doživimo tako visoke starosti, je krivo življenje samo, ko nam nalaga naloge, ki čezmerno obremenjujejo le en organ ali sestav organov in ga tako predčasno izrabijo. Saj dandanes ne umre skoro noben človek čisto »naravne« smrti; to je zaradi tega, ker so se mu vsi telesni organi ena komerno izrabili. Največkrat so obtočena (žilje, srce, ledvice) tista, ki prva odpovedo in s tem tudi druge organe v delu in življenju ovirajo.

Še vedno umre ena tretjina ljudi pred doseženim 20. letom življenja, polovica pred doseženim 45. letom in le ena petina doseže običajno starost. Od 200 ljudi doseže komaj eden 90 let. Razveseljivo pa je, da se je povprečna starost ljudi v zadnjem stoletju znatno dvignila. K temu je zlasti pripomogla zboljšana zdravstvena služba, napredek zdravniške vede in pa uspešnejše pobjanje raznih kužnih bolezni. Dočim je znašala povprečna dosežena starost v zgodnjem srednjem veku komaj 30 let, znaša dandanes preko 40 let.

V vseh časih pa so živeli ljudje, ki so brez kakega posebnega ali vsaj zaznatnega vzroka dosegli izredno starost. Najvišjo znano starost sta dosegla neki Oger in neki Škol, ki sta oba umrla v 185. letu življenja. Znan je tudi Anglež Tomaž Parr, ki je umrl 152 let star in je preživel devet

Slovenski narod ne bo zmogel nikdar one hvaležnosti, ki jo je dolžan velikim rodoljubom, ki so mu pred 85 leti ustvarili Mohorjevo družbo in z njo postavili slovenski besedi spomenik, kakršnega nima beseda mogočnejših narodov. Ta spomenik mora ostati živ in vedno veličastnejši. Zato ni dovolj, da si ud Mohorjeve družbe. Postani tudi glasnik njenih plemenitih in rodoljubnih stremiljenj!

Bolnik in volja. Kadar sklene človek v mislih, da bo neko delo opravil, se mora sklepu takoj pridružiti tudi trdna volja. Brez volje ni mogoče ničesar storiti, niti igle pobrati s tal. Prav posebno vlogo pa igra močna volja pri bolniku. Bolnik mora vztrajno hoteti ozdraveti. Bolniku brez volje tudi najboljši zdravniki ne morejo pomagati, pač pa je res, da je marsikateri bolnik ozdravel ne zaradi zdravnikove pomoči, temveč predvsem z lastno trdno voljo.

Kdaj naj gredo otroci spat? Čim bolj rano, tem bolje. Ob šestih zvečer naj otroci večerjajo, nato pa brž v posteljo! In to poleti prav tako kakor pozimi! Kmečki starši morda zmajujejo z glavo, če rečemo, da morajo biti otroci do 8. leta najkasneje ob osmih zvečer pod odejo. Pa je za to mnogo razlogov. Predvsem ne smete pozabiti, da je spanje pred polnočjo bolj krepilno kot jutranje poležavanje. Rana ura zlata ura! A ne za ležanje, temveč za delo in gibanje. Ob večernih urah otroci tudi nimajo pravega dela. Čemu bi jih pustili, da se podijo po vasi in tam slišijo marsikaj, kar ni za njihova ušesa! Bolje je zanje, da počivajo. Končno pa naj starši vsaj urico dve imajo na dan mir pred otroškim vpitjem in otroško nemirnostjo. Kmalu k počitku in zgodaj vstati, to bo mnogo pripomoglo k zdravju v hiši.

Mrzlica pri otrocih. Zavoljo najrazličnejših in zelo številnih vzrokov se telesna toplota pri otroku naenkrat bolešno dvigne. Skrbne mame s strahom ugotavljajo, kako je otrok »ves preč«. Ze po nekaj urah mirnega počitka v postelji pa ni o temperaturi niti sledi. Tako je pač pri otrocih. Kajpak je pa lahko vročina tudi znanilka značilnih otroških bolezni, kakor so ošpice, škrlatinka, davica, angina itd. V vsakem slučaju je treba spraviti otroka v posteljo in vročino nadzorovati. Če ga žeja in ima suhe ustnice, mu je treba dati sadne vode, limoninega soka ali mlačnega mleka. Ako pa vročina le ne poneha, je prav, da pokličesh zdravnika.

angleških kraljev. Morda bi bil živel še dalje, a za njegov 152. rojstni dan so ga povabili v goste na kraljevski dvor. Tam se je prenaedel pestrih dvorskih jedil in kmalu nato umrl.

Splošno je znano, da Turki in Bolgari zelo dolgo živijo. Ravnatelj bolgarskega statističnega urada je ugotovil, da živi v Bolgariji 3139 nad 100 let starih ljudi. Vsi so preprostega rodu in le 14 izmed njih je imelo že opravka z zdravniki.

V zadnjem času se razni učenjaki trudijo, da najdejo izredno stare ljudi. In so jih resda našli že mnogo čez 100 let starih.

Občno mnenje je, da človek doseže tem večjo starost, čim bolj preprosto živi, čim zmerneje je in čim manj razburljivih skrbi ima. To vse so pa stvari, ki nasprotujejo toku in tempu sodobnih razmer.

Otroški jok. Darko se na ves glas dere. Mati ga vpraša: »Kaj pa ti je?« — Darko: »Včeraj sem padel s skednja in se udaril.« — Mati: »Včeraj? Čemu potem danes kričiš?« — Darko: »Včeraj te ni bilo doma.«

Bahača. Dva bahača pripovedujeta drug drugemu svoje prigode. »Nekoč sem bil na severnem tečaju. Veslal sem s čolnom po Severnem morju in videl otok, ki ga doslej še ni zrla človeška oko!« — se baha prvi.

»Tako?« — se začudi drugi. »No, če si res videl otok, ali si videl tudi črno pikico sredi otoka?«

»Seveda sem jo videl!«

»Vidiš, tista pikica sem bil pa jaz.«

Zavarovanje je pravo varčevanje